

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

**Opiskelijoiden säästäminen ja sijoittaminen:
Danske Bankin sijoitus- ja säästämistuotteiden
kohdistuminen**

Opinnäytetyö

Anna Örn

Opinnäytetyö
Tammikuu 2012
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon sv
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalous
Taloushallinto

ANNA ÖRN:

Opiskelijoiden säästäminen ja sijoittaminen
Danske Bankin sijoitus- ja säästämistuotteiden kohdistuminen

Opinnäytetyö 52 sivua, joista liitteitä 7 sivua
Marraskuu 2012

Opinnäytetyö käsittelee Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sijoittamis- ja säästämiskäyttäytymistä. Opinnäytetyö on tehty Danske Bankille.

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja lisätä Danske Bankin tietoutta siitä, miten opiskelijat haluavat säästää ja sijoittaa, sekä siitä, miten he käyttäytyvät pankin asiakaina. Opinnäytetyön tarkoitus on ottaa selvälle, vastaavatko Tamkin opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustoiveet ja -halut Danske Bankin tarjoamia sijoitus- ja säästämispalveluita.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä on toimintatutkimus. Teoriaosuudessa käsitellään Danske Bankia, sijoittamista, säästämistä ja niiden riskejä, sekä myös sijoittamisen ja säästämisen keinoja Danske Bankin näkökulmasta.

Opinnäytetyö perustuu kirjoitettuihin lähteisiin, sekä Tamkin opiskelijoille lähetettyyn kyselyyn, joka toteutettiin E-lomakkeena. Internet-lähteet, kuten artikkelit ja Danske Bankin Internet-sivut olivat myös aineistona.

Tiedon keruu ja tutkimuksen toteuttaminen oli erittäin mielenkiintoista ja antoi uutta näkökulmaa sijoittamisen ja säästämisen maailmaan.

Asiasanat: pankkitoiminta, sijoittaminen, säästäminen,

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business and Administration
Accountancy and Business Administration

ANNA ÖRN:
Students' Behaviour towards saving and investment decisions
The Response of Danske Bank

Bachelor's thesis 52 pages, appendices 7 pages
November 2012

This thesis discusses the decisions of the students of Tampere University of Applied Sciences concerning their savings and investment behaviour. The thesis was commissioned by Danske Bank.

The aim of this thesis is to develop and increase knowledge of Danske Bank on the students' willingness to save and invest their funds. The object is to find out how do the savings, investment aspirations and desires of the students respond to the services Danske Bank is currently offering.

The method in this thesis is action research. In the theory part is discussed Danske Bank, investment, savings methods and risks involving investment and saving. The thesis will also investigate these from the perspective of Danske Bank.

The thesis is based on written sources, as well as on an electronic form sent to the students of Tampere University of Applied Sciences. Internet sources, including web articles and companies' internet pages play an important role as basis of information.

Collecting sources and implementing theories was intensive and interesting throughout the process. It gave a very fresh perspective towards the world of investment and saving.

Key words: investment, savings, banking,

LYHENTEET JA TERMIT

ASP-tili

Tamk

PS-säästäminen

E-lomake

asuntosäästöpalkkiotili

Tampereen ammattikorkeakoulu

pitkäaikaissäästäminen sopimuksella

web-pohjainen elektroninen kyselylomake

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Hankkeistaja.....	6
1.2	Tutkimukseni tavoite, tarkoitus ja tutkimussuunnitelma.....	6
1.3	Tutkimusmenetelmät	7
1.4	Tutkimuksen luotettavuuden mittaus	8
1.5	Tutkimusprosessin vaiheet.....	8
2	DANSKE BANK	10
3	SIJOITTAMINEN JA SÄÄSTÄMINEN.....	12
3.1	Tilissästäminen	13
3.2	ASP-laina	14
3.3	Rahastosijoittaminen.....	15
3.4	Osakesijoittaminen.....	17
3.5	PS-säästäminen	18
4	SIJOITTAMISEN JA SÄÄSTÄMISEN RISKIT	21
4.1	Tilissästäamisen riskit	21
4.2	ASP-tilin riski	22
4.3	Osakkeiden ja rahastojen riskit	22
4.4	PS-säästäamisen riskit	25
5	KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TULOKSET.....	27
5.1	Kyselyn toteutus	27
5.2	Kyselyn käyttökelpoisuus	27
5.3	Tulokset	30
5.4	Analyysi tuloksista.....	38
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINNAT	40
7	LÄHTEET	42
	LIITTEET	46
	Liite 1. Sähköpostikysely	46

1 JOHDANTO

Tutkimukseni perustuu Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sijoitus- ja säästämiskäyttäytymiseen. Pankkien avainasiakkaat ovat pitkälti keski-ikäisiä ja vanhempia ihmisiä, joten opiskelijoiden varojen osuus ei paina paljoa pankkien kokonaisvaroista. Opiskelijoiden pankkikäyttäytyminen heijastaa heidän tulevaisuutensa pankkikäyttäytymistä, koska he ovat tulevaisuuden keski-ikäisiä ja vanhoja ihmisiä, joten heidän pankkikäyttäytymisensä tutkiminen auttaa Danske Bankia ennakoimaan tulevaa. Aion tutkia kyselytutkimuksen avulla, millä tavalla opiskelijat käyttäytyvät pankin asiakkaina ja miten he säästävät ja sijoittavat. Tutkin, vastaavatko Danske Bankin tuotteet opiskelijoiden pankkikäyttäytymistä.

1.1 Hankkeistaja

Tutkimukseni hankkeistaja on Danske Bank. Danske Bank on entiseltä nimeltään Sampo Pankki ja on osa Danske Bank -konsernia, joka on johtavia toimijoita Pohjoismaiden pankkimarkkinoilla. Suomessa Danske Bankilla on yli 1,1 miljoonaa henkilöasiakasta ja yli 100 000 yritys- ja yhteisöasiakasta.

1.2 Tutkimukseni tavoite, tarkoitus ja tutkimussuunnitelma

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja lisätä Danske Bankin tietoutta siitä, miten opiskelijat haluavat säästää ja sijoittaa, sekä siitä miten he käyttäytyvät pankkien asiakkaina.

Opinnäytetyön tarkoitus on ottaa selville, vastaavatko Tamkin opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustoiveet ja -halut Danske Bankin tarjoamia sijoitus- ja säästämispalveluita.

Tutkimusongelmani on: Kohtaavatko Tamkin opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustoiveet Danske Bankin heille suunnattujen tuotteiden kanssa?

- Mitä eroja löytyy?
- Mitä kehitettävää Danske Bankin nuorille suunnatuissa tuotteissa on?
- Kiinnostavatko Danske Bankin tuotteet nuoria?
- Miten opiskelijat hallitsevat varallisuuttaan?

1.3 Tutkimusmenetelmät

Teen opinnäytetyöni toimintatutkimuksena. Toimintatutkimus on tapa tutkia jotakin ajatusta käytännössä. Se on systemaattista tutkimusta niistä toimenpiteistä, joilla voidaan muuttaa ja kehittää kohteena olevaa käytäntöä, sekä se on myös tutkimusta niistä keinoista, joilla kohde reagoi toimenpiteiden vaikutuksiin. Se on prosessi, joka tähtää asioiden muuttamiseen ja kehittämiseen entistä paremmiksi. Toiminnan kehittäminen ymmärretään tällöin jatkuvaksi prosessiksi, joka ei pääty esimerkiksi entistä parempaan toimintatapaan, vaan prosessi jatkuu kehittäen toimintatapoja aina moninkertaisesti. (Virtuaali ammattikorkeakoulu, 2007)

Tuen toimintatutkimus-menetelmää survey-tutkimuksella. Survey-tutkimuksessa kootaan kysely- tai haastattelumenetelmillä tietoa. Menetelmällä haetaan yleisyyksiä ja yhtäläisyyksiä ja tulokset yleistetään otoksesta koko perusjoukkoon. Survey-tutkimus sisältää erilaisia ongelmanasettelun mahdollisuuksia ja tutkimus voidaan toteuttaa erilaisien analyysien avulla. Survey-tutkimus on lähtökohtaisesti määrällistä tutkimusta, mutta käytetyistä kysely- ja haastattelumenetelmistä riippuen kyselyaineistoja voidaan kuitenkin analysoida joko laadullisesti tai määrällisesti. (Survey, JYO)

Tutkimusmenetelmänä käytän kvantitatiivista tutkimusta. Kvantitatiivisella menetelmällä haluan saada vastauksia kysymyksiin: ”missä määrin”, ”kuinka usein”, eli haluan käyttää opinnäytetyöni analyysi-osiossa prosenttiosuuksia, lukumääriä ja eri muuttujien välisiä riippuvuuksia. (Virtuaali ammattikorkeakoulu, 2007)

Aineistoa olen kerännyt e-lomakkeen avulla, jonka jaan mahdollisimman laajasti Tamkin opiskelijoille sähköpostin välityksellä. Lisäksi käytän teoriaosuudessa mahdollisimman laajasti Danske Bankin tarjoamia materiaaleja, eli esimerkiksi tuotetietoa sekä sijoitusoppaita.

E-lomake sisältää monivalinnan avulla kysyttäviä tietoja. Kyselyssä ei käy ilmi yhteys Danske Bankiin, koska haluan puolueettomia vastauksia ja lopullisesti tietoa siitä, ovatko heidän tuotteensa mahdollisesti houkuttelevia nuorille ja mitenkä niitä tulisi kehittää.

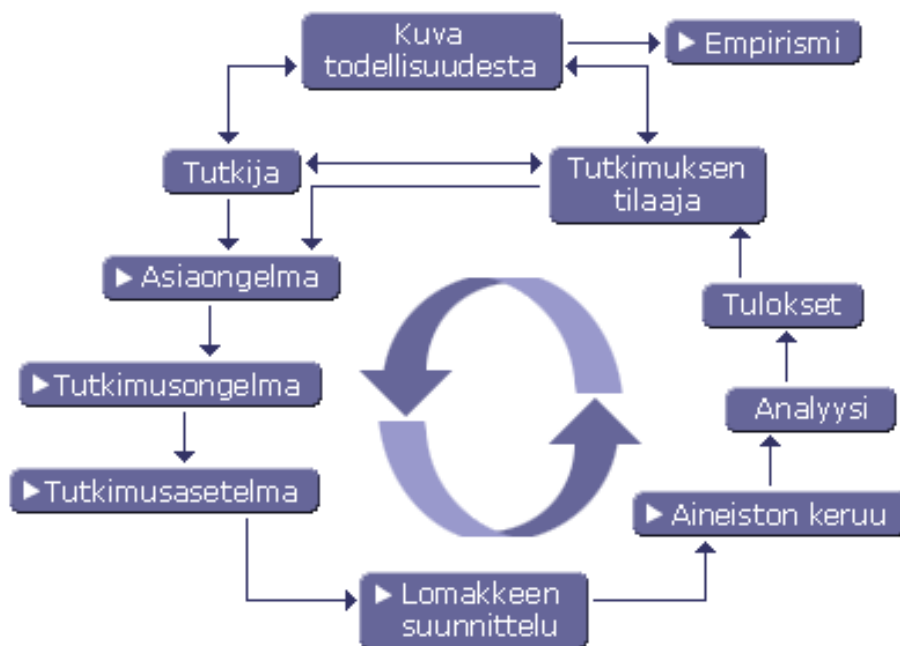
1.4 Tutkimuksen luotettavuuden mittaaminen

Arvioin tutkimukseni luotettavuutta koko tutkimusprosessin ajan ja tulosten yhteydessä aion analysoida tutkimukseni julkaisukelpoisuuden.

Analyysini pohjalla käytän Tarja Heikkilän julkaisemaa Tilastollinen tutkimus –opasta, missä Heikkilä määrittelee hyvän tutkimuksen kahdeksan eri osa-aluetta. Nämä ovat validiteetti, eli pätevyys, reliabiliteetti, eli luotettavuus, objektiivisuus, eli puolueettomuus, tehokkuus ja taloudellisuus, avoimuus, tietosuoja, hyödyllisyys ja käyttökelpoisuus, sekä sopiva aikataulu. (Heikkilä 2004, 29-32)

1.5 Tutkimusprosessin vaiheet

Jokainen tutkimuslaji tarvitsee toimiakseen kehyksen, minkä sisällä on tutkimuksen eri vaiheet, sekä tietyn polun, mitä tulee seurata, jotta tutkimus etenisi sujuvasti. Valitsin Tilastokeskuksen prosessikaavion (Kuva 1) oman tutkimukseni kehykseksi, koska se on loogisesti ja selkeästi esitetty. (Virsta, Tilastokeskus)

Kuva 1: Toimintatutkimuksen vaiheet

Tutkimusprosessini alkaa tutkimusongelman määrittämisellä. Konsultoin tutkimuksen hankkeistajaa tutkimusongelmasta ja määrittelen, onko kyseessä ongelma mihin ratkaisua voidaan etsiä, vai onko aiheen tutkiminen tarpeetonta ja resurssien tuhlaamista.

Asiaongelman määrittelyn jälkeen pystyn määrittelemään tutkimusongelman ja muodostamaan tutkimusasetelman, eli mitä tutkin, millä keinoin ja millä aikataululla. Tässä vaiheessa kerään taustatietoa tutkimusasetelmaani liittyen. Teoriaa hyödynnän lomakkeen suunnittelussa.

Lomakkeen suunnittelun jälkeen saan tulokset käsittelyyni taulukkolaskelmamuodossa. Analysoin tulokset graafisesti ja sanallisesti. Tulokset esitän kummassakin muodossa, pyrkien selkeyteen ja yksiselitteisyyteen. Vertaan tuloksia teoriaan.

Tutkimuksen hankkeistajalle esitän tulokset, kuten myös ohjaavalle opettajalle ja opin- näytetyöni oponoijalle. Lopussa pystyn määrittelemään tutkimukseni onnistumisen, eli olenko vastannut tutkimuskysymyksiini ja löytänyt ratkaisun tutkimusongelmaan.

Toimeksiantaja pystyy tutkimuksen jälkeen soveltamaan hankkimaani tietoa käytännössä.

2 DANSKE BANK

Danske Bank tarjoaa kokonaisvaltaisia pankkipalveluja henkilö-, yritys- ja yhteisöasiakkaille. Perinteisten pankkituotteiden lisäksi pankki on erikoistunut säästämiseen ja sijoittamiseen. Danske Bankilla on yli 1,1 miljoonaa henkilöasiakasta sekä noin 100 000 yritys- ja yhteisöasiakasta. Konttorien lukumäärä on 120. (Danske Bank 2012)

Danske Bank kuuluu Danske Bank – konserniin, joka toimii 15 maassa ja palvelee yli viittä miljoonaa asiakasta. Konttorien lukumäärä on yhteensä 662. Konsernin palveluksessa työskentelee noin 21 500 työntekijää. (Danske Bank 2012)

Danske Bank –konsernin vahvuus perustuu Danske Banking –konseptiin, jossa organisaatio, tietojärjestelmät, tuotekehitys ja tuotteet ovat joka maassa lähes identtisiä. Yhteiset toimintatavat ja tekniset ratkaisut mahdollistavat tehokkuuden, sillä yksi kokonaisuus on taloudellisempi kuin monta pientä. Näin resurssit voidaan ohjata tehokkaasti asiakas- ja kehitystyöhön. (Danske Bank 2012)

Danske Pankin henkilö-, yritys- ja yhteisöasiakkaiden talletukset kuuluvat kaikilta osin suomalaisen talletus- ja sijoittajansuojan piiriin. Danske Bank Oyj on suomalainen osakeyhtiö ja Suomen Talletussuojarahaston jäsen. (Danske Bank 2012)

Pankkiliiketoiminnan päivittäinen toiminta on jaettu henkilöasiakkaisiin, yritysasiakkaisiin, suurten yritysten ja instituutioiden palveluihin sekä markets-toimintoihin. Vähittäispankkitoiminnan lisäksi Suomessa toimivat myös yritysten ja yhteisöjen varainhoitoon keskittyvä Danske Capital ja rahastoyhtiö Danske Invest. (Danske Bank 2012)

Danske Bankin juuret ovat 1887-luvulla Suomen valtion omistamassa Postisäästöpankissa, joka toimi posteissa. Postisäästöpankin varat sijoitettiin aluksi valtion obligaatioihin, mutta toimintaa laajennettiin myös energia- ja teollisuusyrityksille sekä asuntorakentamiseen suunnattuun luotonantoon. (Historia, Danske Bank 2012)

Postisäästöpankki muuttui vuonna 1970 Postipankiksi. Vuonna 1997 se yhdistyi Suomen Vientiluoton kanssa, ja seuraavana vuonna se nimettiin Leonia-konserniksi. Vuonna 1999 Vakuutusyhtiö Sampo ja Leonia yhdistyivät finanssikonserniksi ja nimenä käytettiin Leoniaa aina vuoteen 2001, jolloin nimi vaihtui Sampo Pankiksi. Vuonna 2001

konserniin liittyi Mandatum Pankki, joka asemoitui yksityishenkilöiden varainhoitopankiksi. Sammon ja Mandatumin yhdistyttyä Sampo Pankki erikoistui sijoittamiseen ja säästämiseen. (Historia, Danske Bank 2012)

Helmikuussa 2007 Sampo Pankki liittyi Danske Bank konserniin. Kaupassa siirtyivät osaksi Danske Bank -konsernia kaikki Sampo Pankki -konserniin kuuluvat yhtiöt, kuten suomalainen Sampo Pankki Oyj, sen Baltiassa ja Venäjällä toimivat tytäryhtiöt sekä useita sijoituspalveluyrityksiä, joista keskeisimmät olivat Mandatum Omaisuudenhoito Oy, Sampo Rahastoyhtiö Oy, Mandatum & Co Oy ja Mandatum Pankkiiriliike Oy. Sampo Pankki jatkoi toimintaansa omalla nimellään ja paikallisesti, viiden alue- ja finanssikeskuksen kautta johdettuna pankkitoimijana. Yhdistymisen jälkeen Danske Bank -konserni oli yksi suurimmista pankkiryhmistä Pohjois-Euroopassa. Sampo Pankki oli Suomen kolmanneksi suurin pankki. Vuonna 2012 Sampo Pankki -nimi muutettiin Danske Bankiksi, koska konserniin haettiin yhtenäisyyttä. (Historia, Danske Bank 2012)

3 SIOITTAMINEN JA SÄÄSTÄMINEN

Anderson ja Ketonen puhuvat 1997 julkaistussa sijoitusoppaassaan ihmisten elämänsä aikana ansaittujen rahojen todellisesta määrästä. He kehottavat arvioimaan henkilön kokonaistulon, esimerkiksi jos tienaa esimerkiksi keskimäärin 2500 euroa kuukaudessa. Tämä summa on 40 vuoden aikana yhteensä 1 200 000 euroa. Laskelma ei ota huomioon kiinteitä kuluja, mihin ansaittuja rahoja on mahdollista allokoida. (Anderson & Ketonen 1997)

Opiskelijan tienaminen ei vielä esimerkin keskimääräiseen 2500 euron kuukausipalkkaan riitä. Kuitenkin, jokaisella ihmisellä on jonkinlainen summa rahaa jaettavana kiinteisiin menoihin ja muuttuviin, vapaaehtoiisiin menoihin.

Harvalla nuorella on kuitenkin rahaa niin, ettei kulutusta olisi hyvä suunnitella etukäteen. Harkittu, suunnitelmallinen säästäminen on avain siihen, että varakassa karttuu ja taloudesta löytyy joustoa yllättäviin menoihin. (Valtti, Kuluttajaliitto.fi)

Sijoittaminen ja säästäminen ovat sama asia käytännössä mutta ajallisesti erilliset. Säästäminen on rahan laittamista sivuun, joko lyhyeksi tai pitkäksi aikaa, kun taas sijoittaminen on myös rahan laittamista sivuun, mutta sijoitusaika on harkitumpi ja suunnitelmallisempi kuin säästämisessä ja sijoittamisella on mahdollista saada tuottoa. Toisaalta säästämisenkään voi suunnitella pitkälle aikavälille ja säästää harkiten. Säästäminen on kulutuksesta pidättäytymistä: et kuluta rahojasi nyt, vaan säästät niitä tulevaa, mielestäsi parempaa käyttöä varten. (Säästäminen, FIM)

3.1 Tilisäästäminen

Tilisäästäminen voidaan käsittää monella eri tavalla. Voidaan puhua säästämisestä normaalille käyttötilille, josta ei saa korkotuottoa, eikä myöskään nostoja tililtä ole rajoitettu. Toisaalta voidaan puhua korollisesta säästötilistä, jossa usein on jonkinlainen nostorajoitus. Kolmanneksi, voidaan tehdä määräaikaistalletus, jolloin haetaan talletukselle korkotuottoa. (Danske Bank 2012)

Tilisäästäminen on riskittömin säästämisen vaihtoehto, mutta myös vähiten tuottava. Ulla Simola mainitsee Taloustaito-lehden artikkelissaan inflaation vaikutuksen tilillä makaavaan rahaan, jolloin talletusten arvo pienenee talletusajan pidentyessä (Simola 2012).

Tilisäästämisessä haetaan eniten turvallisuutta ja varojen nopeaa likvidointia, eli säästöjen muuttamista käteiseksi rahaksi. Danske Bankin seniorianalyitikko Henna Mikkonen kommentoi Taloustaito-lehden artikkelissa tilisäästämisen ja talletusten tuomaa turvallisuudentunnetta seuraavilla kommenteilla, joilla asiakkaat ovat perustelleet tilisäästämisen valintaa: ”Ei mitään pitkäaikaista, saatan tarvita rahoja.”. Mikkosen mukaan moni ajatteleekin näin ja tulee huomaamattaan pitäneensä rahoja tilillä vuoden, pari, jopa yli kymmenen vuotta. (Simola 2012)

Danske Bankin tarjoama Nuorisopaketti sisältää seuraavat tuotteet:

- käyttötili
- luotto-ominaisuus 200 euroon asti
- pankkitunnukset
- verkkopankki
- tiliote paperilla tai verkkopankin arkistossa
- laskunmaksun ja tilisiirrot suoraveloituksena verkkopankissa veloituksetta
- valuutan vaihto konttorissa sekä verkkopankissa veloituksetta
- Mastercard-pankkikortti
- Visa-luottokortti
- yhteinen tunnusluku molempiin kortteihin

Nuorisopaketti on itsessään veloitukseton, mutta 28-vuoden iän jälkeen sen kuukausimaksu on 4,40 euroa. Nuorisopaketissa on ajateltu erityisesti liikkuvuutta ja joustavuutta. Luottokortti, sekä valuutanvaihto sopivat aktiivisten opiskelijoiden vapaa-aikaan.

Luotto-ominaisuus auttaa yllättävissä menoissa tai tasapainottamaan niitä. (Danske Bank 2012)

Varatili on normaalin pankkitilin lisäksi Danske Bankissa saatavilla oleva tilivaihtoehto. Varatilille säästämässä ei ole rajoituksia ja korko lasketaan päivittäin. Kuitenkin varatilin nostoja on rajoitettu eli kalenterivuonna on mahdollista nostaa tai siirtää rahaa kaksi kertaa maksutta ja ylimenevistä nostoista ja siirroista peritään kuuden euron palvelumaksu. Varatilin korko on sidottu 12 kuukauden euribor-korkoon. Korko muuttuu aina viitekoron muuttuessa. Varatilin voi avata erillisenä tilinä, jolloin korko on 12 kk eurobor vähennettynä 1,2 %:lla. Jos asiakkaalla on käytössä Laajapaketti-sopimus, varatilin korko on 12 kk euribor vähennettynä 0,8 %:lla. Varatilin voi ottaa käyttöön verkkopankissa tai palvelunumeroon soittamalla. (Varatili, Danske Bank)

Danske Bankissa on myös mahdollista tehdä määräaikaistalletus. Määräaikaistalletuksen vähimmäismäärä on 5 000 euroa, jos talletuksen tekee verkkopankin kautta. Kuitenkin konttorissa on mahdollista tehdä pienempikin talletus. Määräaikaistalletukselle maksetaan kiinteää korkoa, josta vähennetään pankin lähdevero. Korko määritellään asiakaskohtaisesti ja koron määrään vaikuttaa asiakassuhteen laatu, talletuksen määrä ja talletuksen kesto. Talletuksen pituus vaihtelee yhdestä viikosta viiteen vuoteen, eikä talletusaikana voi tehdä nostoja. (Määräaikaistili, Danske Bank)

Ulla Simola kirjoittaa lokakuun Taloustaito lehdessä määräaikaistalletusten yhä heikenevämmistä korkotuloista tilitalletuksissa. Hänen mukaansa talletusten todellinen arvo pienenee talletuksen aikana, koska inflaatio, eli kuluttajahintojen vuosimuutos on noin 3 %. Näin ollen koron pitäisi olla yli 4 %, jotta talletuksen arvo pysyisi ennallaan sekä verojen, että inflaation jälkeen. Talletuskorot ovat riippuvaisia yleisestä korkotasosta ja esimerkiksi yhden vuoden määräaikaistalletuksesta 10 000 euron summalle oli lokakuussa keskimäärin 1,03 %. (Simola 2012, s.30)

3.2 ASP-laina

ASP-tili tarkoittaa asuntosäästöpalkkiotiliä. Järjestelmä on rakennettu helpottamaan nuoren ensiasunnon ostoa: mukaan pääsee 18–30-vuotias tekemällä ASP-säästösopimuksen.

ASP-säästäminen tarkoittaa vähintään 150 euron säästämistä neljännesvuosittain. Säästölle lasketaan vuosittain 1 % korkoa ja asuntokaupan yhteydessä 4 % lisäkorkoa. ASP-tili on vähintään kahden vuoden määräaikainen, mutta tämän jälkeen siihen voi säästää niin pitkään kuin haluaa, mutta kuitenkin lisäkorko on mahdollista saada kuuteen säästövuoteen asti (aloitusvuosi + 5 vuotta). ASP-säästäjä saa myös edullisemman lainan ja valtion korkotuen lainalle. (Danske Bank, ohjeisto, ASP-laina).

ASP-järjestelmä määritellään Asuntosäästöpalkkiolaissa 30.12.1992/1634 sekä siihen liittyvissä asetuksissa. Tärkeimpänä säädöksenä voidaan pitää, että ASP-lainaa ei myönnetä sellaiselle, joka on omistanut asunnon, eli vähintään puolta asunto-osakkeista tai omakotitalosta. Vähimmäistalletusmäärä on 150 euroa ja enimmäistalletusmäärä 3000 euroa. On huomattava, että 150 euron neljännesvuosisäästöt eivät suurta osaa asuntolainasta kerrytä (taulukko 1).

Taulukko 1: ASP-säästämisen tuottolaskelma

säästön määrä, eur	korko ja lisäkorko	ASP-säästö yh- teensä	lainan määrä
$150 \cdot 8 = 1200$	$12 + 48 = 60$	1260	$1260 \cdot 9 = 11340$
$3000 \cdot 8 = 24000$	$240 + 960 = 1200$	25200	$25200 \cdot 9 = 226800$

ASP-lainan määrä on 90 % kauppahinnasta. Jos ASP-tilillä ei ole puuttuvaa 10 % asunnon hinnasta, jää lainakin pienemmäksi ja loppuosuus tulee rahoittaa omilla säästöillä tai lainalla, johon vaaditaan taas omat vakuudet. Kuitenkin maksimi-ASP-lainasumma on pääkaupunkiseudun ulkopuolella 100 000. Lainaa voidaan myöntää, mikäli asiakkaan maksuvara riittää. ASP-sopimuksen tekeminen ei siis ole lainalupaus. Lopun lainan saa jos lainoituksen ehdot toteutuvat, mutta ei ASP-ehdoilla. Valtion takaus on maksuton ASP-lainalle, toisin kuin yleensä. (Simola, 2009)

3.3 Rahastosijoittaminen

Rahastolla tarkoitetaan sijoitusrahastoa, eli osakkeista ja muista arvopapereista koostuvaa rahastoa, jonka omistavat ne, jotka ovat siihen sijoittaneet. Omistajia voivat olla yksityiset henkilöt, yhteisöt ja säätiöt. (Koistinen 2011, 9.5.2012)

Sijoittajien varat kerätään rahastoon, ja sijoitetaan edelleen rahaston sääntöjen mukaisesti. Sijoitusrahastoa eivät suoraan hallinnoi omistajat, vaan rahastoyhtiö. Omistajilla taas on oikeus rahaston varoihin, mutta ei siihen, miten niitä sijoitetaan. (Koistinen 2011)

Sijoitusrahaston valintaan vaikuttavat asiakkaan haluama sijoitusaika, tuotto- ja sijoitustavoite, taloudellinen tilanne, riskinotto- ja -halu, sekä tappionsietokyky. Rahastosijoittamiseen liittyy erityyppisiä riskejä sijoituskohteena olevan rahastosta riippuen. Riskillä tarkoitetaan rahastosijoituksen tuottoon liittyvää epävarmuutta. Sijoitusten arvo voi nousta tai laskea ja näin ollen sijoittajat saattavat menettää rahastoon sijoittamiaan varoja. (Danske Bank 2011)

Rahaston tuotto voi olla korkoa, osinkoa, sekä sijoituskohteen arvonnousua tai -laskua. Rahastosijoittamiseen liittyvää riskiä voi hallita riittävän pitkällä sijoitusajalla, sekä sijoitusten tehokkaalla hajautuksella eli sijoittamalla rahaston varoja useaan eri kohteeseen. Mitä lyhyemmäksi ajaksi ollaan sijoittamassa, sitä matalariskisempään kohteeseen varat kannattaa sijoittaa. Rahastosijoittamiseen voi kuitenkin aina liittyä arvovaihtelua ja että asiakas voi menettää myös sijoittamiaan pääomia. (Danske Bank 2011)

Rahastoja on erityyppisiä ja pankit tarjoavat niitä asiakkaan sijoitusprofiilin mukaan. Määriteltyään asiakkaan riskinsietokyvyn ja -halun, käydään läpi sijoituksen kesto. Pienin tuotto-oletus on lyhyen koron rahastoissa ja suurin on osakerahastoissa. Lyhyen koron rahastot sijoittavat varat alle vuoden pituisiin korkosijoituksiin, kun taas osakerahastot sijoittavat laajasti eri osakemarkkinoille. Pääsääntöisesti lyhyen koron rahastoissa on myös pienin riski ja osakerahastoissa taas suurempi. (Danske Bank 2011)

Lyhyen koron rahastoa vastaan on taas pitkän koron rahasto, eli joukkolainarahasto. Se sijoittaa varat pitkäaikaisiin joukkolainoihin, joiden laina-aika on yli vuosi. Joukkolaina on yhteisön liikkeelle laskema velkakirja, johon sijoitettuja varoja kohdellaan lainana. Yhdistelmärahasto ei sijoita joukkolainoihin, vaan osakkeisiin, sekä korkosijoituksiin. Yhdistelmärahaston sijoitusaika voi vaihdella alle vuodesta yli vuoteen, sekä sijoitusten painopistettä voidaan vaihtaa markkinatilanteen mukaan. (Danske Bank 2011)

3.4 Osakesijoittaminen

Nuorille ei suoraan tarjota osakesijoittamisen mahdollisuutta, vaikka nuoret ovat selkeästi alkamassa kiinnostumaan osakesijoittamisesta. Henri Elo kertoo Kauppalehti.fi – verkkopalvelussa julkaistavassa blogissaan, kuinka hän on huomannut julkaistessaan sijoitusoppaan, että sijoituksesta kiinnostuneet ovat erityisesti nuoria miehiä. Hän mainitsee: ”Viimeisestä 60:stä verkon kautta ”Löydä helmet – vältä kuplat!” – sijoituskirjan tilanneesta tasan yksi on naispuolinen. (Elo, 14.8.2008)

Osakkeiden ostaminen tarkoittaa sitä, että samalla ostetaan osa yhtiötä. Yhtiön omistus jakaantuu osakkeisiin. Osakkeenomistajana on oikeutettu yhtiön maksamiin osinkoihin ja myös äänestämään yhtiökokouksessa. Osakesijoituksen tuotto on todellista vasta kun se on myyty ja tuotto saatu. (Danske Bank, 2012)

Seligson & co. –sijoitusyhtiö esittää osakesijoittamisen tuottomahdollisuudeksi pitkällä aikavälillä noin 8 – 9 % vuodessa. Osakesijoittaminen tarjoaa paremman tuottomahdollisuuden, jos sitä vertaa rahasto- ja tilisäästämiseen. Osakesijoitus tuottaa, kun osakkeen arvo nousee tai kun yhtiö jakaa osinkoja sen osakkaille. (Osakemarkkinoiden tuotto-odotus, Seligson & co.)

Osakesäästäminen on pitkäjänteistä ja siksi sen voidaan päätellä olevan sopimaton säästämiskeino nuorelle, joka todennäköisesti tarvitsee joustavasti rahaa. Lyhyen aikavälin arvonvaihtelu voi olla huomattavaa ja siksi osakesijoitus tuottaa vasta pitkän ajan kuluessa. (Osakemarkkinoiden tuotto-odotus, Seligson & co.)

Osakesijoittaminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että rahat jäävät vuosiksi kiinni osakkeisiin, vaan suunnitelmallisuudella on mahdollista luoda osakesalkku, mistä pystyy irrottamaan rahaa tarpeen vaatiessa. Hajauttaminen on keskeisimpiä sääntöjä ja tarkoittaa sitä, että sijoitetaan eri toimialoilla oleviin yrityksiin, sekä maantieteellisesti eri paikoissa sijaitseviin. Siten riskit pienenevät. (Danske Bank 2011)

Osakesijoittamista suositellaan osana säästämiskokonaisuutta. Jos opiskelijalla on rahaa, mitä ei tarvita hetkeen, kannattaa se laittaa osakkeisiin odottamaan pitkän aikavälin tuottoa. Osan rahavaroista voi sijoittaa esimerkiksi rahastoihin tai korkotuotteisiin. (Osakesijoittaminen. Säästöpankki)

Osakkeiden hajauttaminen vähentää myös osakkeiden riskillisyyttä. Eri toimialojen osakkeet ja maantieteellisesti hajautetut osakkeet eivät todennäköisesti reagoi samalla tavalla markkinoiden vaihteluun, vaan riski yhtäaikaiseen sijoituksen arvon putoamiseen on pienempi. (Danske Bank, 2012)

Danske Bank ei kohdista osaketarjontaansa suoraan eri ikäryhmille, vaan tarjoaa henkilöasiakkaille osakepakin, joka sisältää välityspalkkion, markkinainformaation, kansainväliset uutispalvelut, Suomi 8 –osakesuositukset, 49 eri markkinasta koostettu markkinainformaatio, kaupankäyntimahdollisuus 18 eri osakemarkkinalla 15 eri maassa, kotimaisen tutkimustietokannan, analyysipalveluita, mahdollisuuden verkkoraportointiin ja veroraportointiin. (Danske Bank, 2010)

Osakepakin kuukausihinta on 3,05 euroa, mikä tarkoittaa vuositasolla 36,60 euroa. Välityspalkkio Helsingin pörssissä on 0,25 %, mutta kuitenkin vähintään 8 euroa. (Danske Bank, 2010)

3.5 PS-säästäminen

PS-sopimus, tarkoittaa pankin, rahastoyhtiön ja sijoituspalveluyrityksien tarjoamaa pitkäaikaista säästämissopimusta. PS-sopimusta sääntelee laki. PS-säästämisen keskeisin asia on eläkeikää varten säästäminen, sillä säästöt saa nostaa vasta 68-vuotiaana, mikä on eläkeiän yläraja Suomessa. (Pietarila, Kauppalehti.fi)

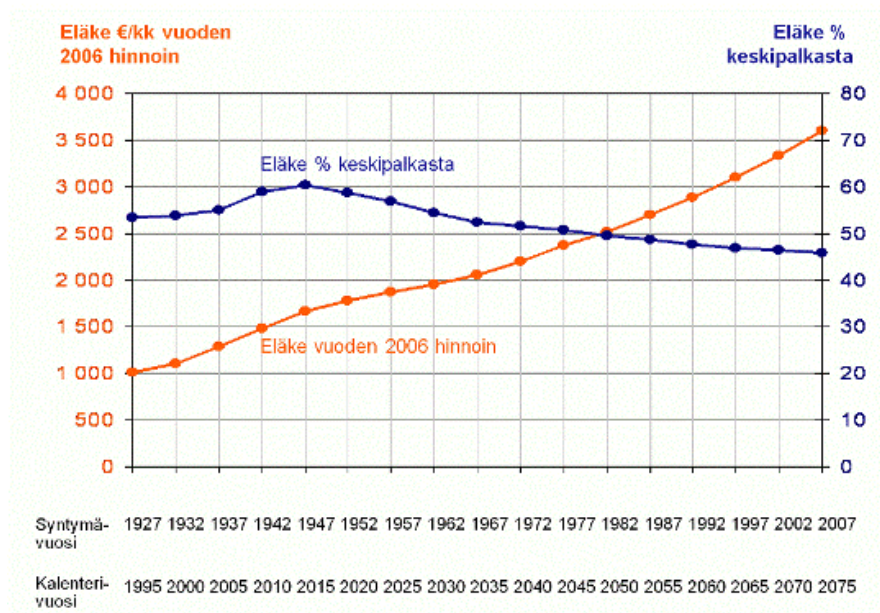
Ennen vuotta 2012 PS-säästöjen nostoikäraja oli 63 vuotta, eli alhaisimmassa eläkeiässä. Vuoden 2012 sisällä avatut PS-säästösopimukset noudattavat kuitenkin vielä 63 vuoden ikärajaa, koska uusi nostoikäraja solmittiin vuoden 2012 puolella. (Danske Bank, PS-säästäminen)

1.4.-30.6.2012 solmittiin uusia PS-sopimuksia 1 557 kappaletta, mikä tarkoittaa PS-säästämisen kasvun hidastumista. Suomen Pankin mukaan 1.1.-31.3.2012 solmittiin 2475 kappaletta uusia sopimuksia. (Pietarila, Kauppalehti)

Säästämistä PS-tilille on hillinnyt maaliskuun 2012 hallituksen budjettikeskustelussa sovittu muutos, missä nostettiin nostokäräjä 63 vuodesta 68 vuoteen. Yhteensä tilejä on noin 22 400 (kesäkuu 2012), ja niiden arvo on 32,9 miljoonaa euroa. (Pietarila, Kauppa-lehti)

Säästäessä rahaa, palveluntarjoaja sijoittaa sen eri kohteisiin, jotka määritetään yhdessä säästäjän kanssa. PS-säästäminenkin on riskisäästämistä. Säästövarat voi saada käyttöönsä ennen eläkeikää, mutta vain erikoistapauksissa. Verolainsäädäntö määrittelee että nämä ovat vain puolison kuolema, avioero, yli vuoden kestävä työkyvyttömyys, osatyökyvyttömyys tai työttömyys. Rahat ovat siis sidottuina säästösopimuksen nojalla. (Fine, 2010)

Mandatum Lifen julkaisemassa Life Magazinessa salkunhoitaja Carolus Reincke puhuu nuorten sijoittamisesta: ”On hyvä varautua siihen, että joudumme itse vastaamaan aiempaa enemmän eläkepäiviemme rahoituksesta. Jotta tämän päivän nuoret ja tulevat sukupolvet pystyvät ylläpitämään hyvää elintasoja eläkeläisinä, heidän on ryhdyttävä kartuttamaan varallisuuttaan ja suojauduttava inflaatiolta mahdollisimman varhain.” (Life Magazine Syksy/Talvi 2012)

Kuva 2: Keskimääräisen eläkkeen kehitys, Eläketurvakeskus

PS-säästämistä markkinoidaan Danske Bankissa Kissanpäivät-kampanjalla. Säästämissä painotetaan vaivattomuutta ja pientä kuukausierää. PS-tili avataan erikseen asiakkaalle, ja sille voi säästää erissä tai kertasijoituksena. Tilille maksetut summat ovat verovähennyskelpoisia 5 000 euroon asti. Säästöaikana tuotot ovat verovapaita, mutta lopullisista nostoista peritään pääomatuloveroa, mikä on 30 % tällä hetkellä.

Sijoituskohteet valitaan sijoitusneuvojan kanssa yhteistyössä ja sijoituksen riskitason voi valita osakesijoituksien osuutta vaihtelemalla. Muita mahdollisia sijoituskohteita ovat rahastot, joukkolainat ja tilisäästäminen. (Eläkesäästäminen, Danske Bank)

PS-sopimuksen aloittamisen yleisin kynnys on rahojen pitkä sijoitusaika. 2012 vuoden puolella avatussa tilissä voidaan nostaa säästettyjä varoja tämänhetkisen yleisen vanhuuseläkeiän alarajasta, eli 63 vuotta täyttäneenä. 2013 alkaen on hallitus esittänyt nostoikärajaksi yleisen vanhuuseläkeiän yläikärajan, mikä on tällä hetkellä 68 vuotta. (Eläkesäästäminen, Danske Bank)

Danske Bankin PS-sopimuksessa korostetaan tulevaisuuden elintason ennakoimista, eli ”kissanpäivien” varmistamista. Kuten muissakin PS-sopimuksissa, säästöt saadaan käyttöön ennen nostoikärajaa pitkäaikaistyöttömyys- tai työkyvyttömyystilanteissa, puolison kuollessa sekä avioeron sattuessa. (Eläkesäästäminen, Danske Bank)

4 SIOITTAMISEN JA SÄÄSTÄMISEN RISKIT

Mitä parempaa tuottoa tavoitellaan, sitä suurempi on rahaston riski, eli sijoituksen arvon vaihtelu. Rahaston arvonkehitys voi olla odotettua huonompi tai joskus myös negatiivinen. (Danske Bank 2011)

Sijoitusmarkkinoista tuotto-oletus ja riski on pääsääntöisesti lyhyen koron rahastoissa pienin, kun taas osakemarkkinoilla suurin. (Danske Bank 2011)

Rahastojen pääasiallisia riskejä ovat arvonvaihteluun liittyvä riski, markkinariski, maantieteellinen riski, omaisuusluokkariski, toimialariski, valuuttakurssiriski, korkoriski, luottoriski, likviditeettiriski, selvitysrisiki, poliittinen riski, aktiiviriski, operatiivinen riski, sekä force majeure – riski. (Danske Bank 2011)

Riskittömiä sijoituskohteita ovat korolliset säästötilit ja määräaikaissijoitukset. Suomen pankkien talletussuoja on 100 000 euroa, joten säästöt ovat suureen määrään asti turvattuja.

4.1 Tilisäästämisen riskit

Pankkitalletus ja tilisäästäminen on vähäriskisin säästämisvaihtoehto. Yleensä tallettajalle ei ole riskiä talletustilille talletettujen varojen menettämisestä, koska suomalaiset pankit antavat 100 000 euron talletussuojan henkilöä kohden. Jos talletus kohdistuu ulkomaiseen pankkiin, on niillä omat talletussuojansa ja niistä olisi hyvä ottaa selvää. (Finanssivalvonta 2012)

Ulkomaisiin pankkeihin talletettaessa on aina otettava huomioon myös valuuttakurssiriski ja maariski. Maariski tarkoittaa poliittista riskiä, joka voi muuttaa pankkien maksukykyä ja talletussuojan vaihdeltaessa maakohtaisesti, voi sijoituksensa kotiuttaminen Suomeen vaikeutua. Valuuttakurssiriski toteutuu talletusta nostettaessa, jos valuutan arvo on laskenut talletuspäivästä. (Finanssivalvonta 2012)

Talletustilillä ja säästötilillä suurin riski on rahan arvon katoaminen inflaation vaikutuksesta, jos inflaatio on suurempi kuin talletukselle maksettava korko. Tällä hetkellä (lo-

kakuu 2012) inflaatio on noin 2,6 % (Tilastokeskus 2012). Säästötilin korko Danske Bankissa lasketaan Danske Prime –korko vähennettynä 3,9 % marginaalilla, jos talletuksen arvo on alle 14 999,99 euroa. Syyskuussa 2012 Danske Prime oli 1,6 %, joten lopullinen korko on 1,6 % - 3,9 %, eli -2,3 % on lopullinen korko. Koska Danske Bank ei maksa negatiivista korkoa, on korko aina vähintään 0,20 %. Koron yläraja on 2,0 %. (Säästötili, Danske Bank)

On siis huomattava tilisäästämässä, että pienen pääoman makuuttaminen tilillä ei nosta sen arvoa, koska inflaatio on noin 2,6 % (lokakuu 2012) ja säästötilin korko vain 0,2 %, eli inflaatio syö talletuksen arvoa. Vain yli 2,6 % korko nostaa varojen arvoa, mutta tämä ei onnistu säästötilillä, jonka korko on maksimissaan 2,0 %.

4.2 ASP-tilin riski

ASP-tili on muuten riskitön, mutta sitä kohtaa myös inflaation riski ja se mahdollisuus, että säästämistä huolimatta ASP-lainaa ei saa, tai lisärahoitusta lopulle lainaosuudelle ei myönnetä. ASP-tili ei ole lupaus lainasta, vaan sitä haettaessa käydään läpi asiakkaan lainoittamisen riskit, eli onko ASP-tilisäästämistä huolimatta tällä riskiä maksukyvyyn suhteen. (Ohjeisto, Danske Bank)

ASP-tilin inflaatoriskiä vähentää 1 % vuotuinen korko, sekä 4 % lisäkorko, mutta jos inflaatiotaso nousee ASP-säästämisen aikana, voi yhden prosentin korko sekä neljän prosentin lisäkorko olla riittämätön varojen arvon kasvuun. ASP-säästämässä ei ole pakotteita, mutta ehtojen kahdeksasta vähintään 150 euron talletuksesta pitää toteutua jotta voidaan siirtyä lainaneuvotteluihin. (ASP-tili, Danske Bank)

4.3 Osakkeiden ja rahastojen riskit

Osakkeiden ja rahastojen riskejä on tunnistettu useita, koska varojen sijoittuminen on maailmanlaajuista ja näin ollen myös riskillisempää.

Rahastosijoitukseen sisältyy arvovaihtelun riski, jonka voimakkuus vaihtelee rahastoitain. Rahaston ja osakkeiden päivittäisestä arvovaihtelusta johtuen sijoittajat saattavat menettää rahastoon sijoittamiaan varoja. (Danske Bank 2011) Arvovaihtelun riskiä on mahdollista välttää sijoittamalla pidemmälle aikavälille, jolloin rahaston arvo voi kuu-

kausitasolla vaihdella rajustikin, mutta lopullinen tuotto on todennäköisesti noussut. Rahaston arvovaihtelun riskiä mitataan volatiliteetillä, mikä määrittelee rahaston arvovaihtelua. (Anderson 2011, 160) Arvovaihtelua sisältyy myös osakesijoitukseen, koska osakkeiden arvo vaihtelee päivittäin ja osakkeiden tuottovertailu perustuu historialliseen tuottokehitykseen. Tulevista tuotoista ei ole täyttä varmuutta. (Anderson 2011, 68)

Rahastosijoitusriskejä on myös markkinariski ja maantieteellinen riski. Markkinariski tarkoittaa sijoituskohteena olevan markkinan kehitystä. Esimerkiksi osakerahastojen kehitykseen vaikuttaa koko maailman osakemarkkinoiden kehitys. (Danske Bank 2011) Markkinariskiä ei ole mahdollista kokonaan torjua, mutta sitä on mahdollista vähentää sijoittamalla hajautetusti eri markkinoille, sekä seuraamalla tarkasti markkinoiden kehitystä ja mahdollisia vaihteluita. (Anderson, 2001, s. 144.)

Maantieteellinen riski voi olla myös maariski. Tällöin kyseisen maan (esimerkiksi Yhdysvallat), tai maantieteellisen alueen (esimerkiksi Pohjois-Amerikka) tulevaisuudennäkymillä voi olla huomattava vaikutus sijoituksen arvoon. Esimerkkien riskiä vähennetään sijoittamalla osan varoista toiselle maantieteelliselle alueelle tai useaan maahan. (Danske Bank 2011)

Sijoituskohteena oleviin markkinoihin voi sisältyä poliittista riskiä, joka saattaa realisoidua sijoitukseen vaikuttavana markkinariskinä. Poliittisia riskejä ovat sodat, sekä muutokset maan taloudessa tai politiikassa. Poliittinen riski voi ilmetä erilaisina sanktioina, kuten esimerkiksi veroseuraamuksina, valuuttasäätelyynä ja varojen kotiuttamisen vaikeuttamisena ulkomailta. Poliittista riskiä vältetään ennustamalla markkina-alueen poliittista tilannetta ja mahdollisuuksia. (Danske Bank 2011)

Toimialariski sijoittamisessa on samankaltainen kuin maariski, mutta suppeammalla näkökannalla katsottuna. Toimialan riskiä mitattaessa tarkastellaan tietyn sektorin tai toimialan muutoksia, mitkä saattavat vaikuttaa sijoituskohteiden arvoon. (Danske Bank 2011) Toimialariskiä vähennetään kuten markkinariskiä ja maantieteellistä riskiä, eli hajauttamalla sijoitukset koskemaan erilaisia toimialoja. (Anderson, 2001)

Kuten tilisäästämisessä, myös rahastoissa ja osakkeissa on valuuttakurssiriskiä, jos sijoitus tehdään muulla valuutalla kuin eurolla tai jos rahasto sijoittaa muuhun kuin euro-määräisiin arvopapereihin. Valuutan arvon heikkeneminen vaikuttaa negatiivisesti ra-

haston arvoon, ja valuutan vahvistuminen vaikuttaa positiivisesti rahaston arvoon. (Danske Bank 2011)

Sijoitukseen sisältyy korkoriski kun sen sijoittaa korkoa maksaviin sijoituskohteisiin, kuten korkorahastoihin. Korkoriski tarkoittaa sitä, että korkotason muutos vaikuttaa rahaston korkosijoitusten arvoon ja sitä myötä rahaston arvoon. Yleisen korkotason nousu vaikuttaa negatiivisesti sijoituskohteina olevien korkosijoitusten arvoon ja päinvastoin korkotason lasku vaikuttaa positiivisesti korkosijoitusten arvoon. (Danske Bank 2011)

Korkosijoituksiin sisältyy luottoriski, joka merkitsee sitä, että kyseisten korkosijoitusten liikkeeseenlaskijat, takaajat tai muut osapuolet eivät jostain syystä suoriudu velan takaisinmaksusta sovitulla tavalla. Luottoriski nousee jos rahasto sijoittaa matalan luotto-
luokituksen saaneiden yritysten tai muiden yhteisöjen liikkeelle laskemiin joukkolainoihin. Luottoriskin hallitsemiseksi rahastolla voi olla erilaisia sijoitusrajoituksia, joissa on määritelty mikä on vähimmäisluottoluokitus rahaston sijoituskohteina oleville sijoituksille. (Danske Bank 2011)

Omaisuuksien riski tarkoittaa riskien kasvua sen mukaan, mitä vähemmän hajautetusti on sijoitettu. Riski nousee, jos sijoitus keskittyy vain tiettyyn omaisuuslajiin, kuten pelkästään osakkeisiin tai pelkästään korkosijoituksiin. Esimerkiksi yhdistelmärahastoissa omaisuusluokkariskiä on pyritty pienentämään hajautuksella useisiin eri omaisuuslajeihin. Sijoitettava varallisuus pyritään jakamaan tasaisesti erilaisiin kohteisiin. (Danske Bank 2011)

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa sijoitettua rahaa ei saada muutettua käteiseksi toivotussa aikataulussa tai kohtuulliseen hintaan. Jos sijoitus joudutaan muuttamaan käteiseksi epäsuotuisen aikaan, voi lopullinen arvo olla toivottua pienempi. Likviditeettiriskiä voidaan vähentää sijoittamalla eri ajankohtina, jolloin kaupankäyntiä voidaan harjoittaa useammin ja paremmilla tuotoilla. Likviditeettiriskin realisoituminen saattaa vaikuttaa tuoton ohella myös rahastolunastusten toteutusaikatauluun. (Danske Bank 2011)

On myös riski, että arvopaperikaupan vastapuoli ei noudata sovittuja ehtoja, eli mahdollisuus selvitysriskeihin. Selvitysriskeihin on suurempi mahdollisuus tapahtumissa, sillä

kauppojen selvitys voi tapahtua eri aikavyöhykkeillä. Kehittyvien arvopaperimarkkinoiden selvitysriski on suurempi kuin kehittyneiden arvopaperimarkkinoiden vastaava riski johtuen muun muassa kaupankäyntimenetelmien eroavuuksista. Kehittyvät osakemarkkinat ovat vielä kehittymässä, minkä vuoksi arvopaperikauppojen selvityksen viivästyminen voi myös pitkittää tai lykätä rahastolunastusten toteuttamista. Selvitysriskin torjumisen tärkein keino on selvittää kaupan osapuolten ehdot tarkasti ja varmistaa sopimusten oikeellisuus, esimerkiksi pankin sijoitusasiantuntijan kanssa. (Danske Bank 2011)

Aktiiviriski, eli rahaston tuleva arvonkehitys riippuu salkunhoitajan sijoitustoimien menestyksellisyydestä. Salkunhoitaja ylipainottaa, eli ostaa lisää niitä sijoituskohteita, jotka näkemyksen mukaan antavat rahastolle paremman tuoton ja alipainottaa vastaavasti heikomman tuotto-oletuksen mukaisia sijoituksia. (Danske Bank 2011)

Operatiivinen riski, sekä Force Majeure –riski ovat ulkoisten tekijöiden aiheuttamia riskejä mihin sijoittaja ei pysty omalla panoksella vaikuttamaan. Operatiiviset riskit voivat olla esimerkiksi teknologiasta tai henkilöstöstä johtuvia ja ne vaikuttavat esimerkiksi IT-järjestelmien toimintahäiriöinä, mikä taas voi tuoda ongelmia kaupankäyntitilanteessa. Operatiivista riskiä vältetään valitsemalla luotettava sijoitusten hallintatapa. Monilla pankeilla on myös mahdollisuus hoitaa sijoituksia puhelimitse, jos tietotekniikassa esiintyy häiriöitä. Force Majeure –riski tarkoittaa sitä, että se on riski mitä ei voida ennakoida millään tavalla, eivätkä aiheudu suoraan kenenkään toiminnasta. Ne ovat välillisiä riskejä, jotka aiheutuvat ennalta arvaamattomista tapahtumista, kuten esimerkiksi luonnonkatastrofista tai sotatilasta. Force Majeure -riskien realisoituminen saattaa vaikuttaa merkittävästi hintoihin tai kaupankäyntimahdollisuuksiin. (Danske Bank 2011)

4.4 PS-säästämisen riskit

Koska PS-säästäminen kohdistuu niin talletuksiin, rahastoihin, kuin osakkeisiin, on siinä samat riskit kuin muissakin sijoittamisen tuotteissa. On huomattava, että kuitenkin PS-säästöt eivät ole enää talletusuojan piirissä kun ne on sijoitettu muualle kuin PS-tilille. Sijoittajien korvausrahasto kattaa maksimissaan 20 000 euroa, jos varojen menetykset johtuu muusta kuin kurssitappiosta, kuten sijoituspalvelun konkurssista. (Fine 2010)

Suurin riski PS-säästämässä tulee siinä, jos asiakas ei ole sopimusehtoja lukenut riittävän tarkasti, tai jos niitä ei ole hänelle esitelty. PS-säästämisen tulee käsittää olevan pitkäaikaista, eläkeikää varten säästämistä, jolloin sijoituksen realisoiminen aikaisemmin on mahdollista vain poikkeustilanteissa. (Fine 2010)

5 KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA TULOKSET

5.1 Kyselyn toteutus

Tein lomakkeen yhteistyössä opponoiijani, opinnäytetyöni ohjaajan, sekä tutkimuksen hankkeistajan kanssa. Määrittelin ensimmäisenä tutkimusongelman, jonka jälkeen tutkin aiheeseen liittyvää teoriaa. Sitten aloin listaamaan kysymyksiä, joita peilasin tulosvaiheessa esitettyyn teoriaan.

Lomakkeeseen tuli lopulta kuusitoista kysymystä, jotka muotoilin yksiselitteisiksi ja helposti ymmärrettäviksi. Kysely on liitteenä. (Liite 1)

E-lomake on rakennettu Google-hakukoneen tarjoamalla GMail Drive –tallennustilan avulla. GMail Drive on Microsoft Windowsille tehty laajennus. E-lomakkeen rakentaminen Driven avulla on vaivatonta ja tuloksena syntyvä kyselylomake on helppokäyttöinen ja sähköpostin avulla myös helppo jakaa. (Google, 2012)

Lähetin kyselyn Tamkin internetpalvelutuen kautta yhdeksälle eri sähköpostilistalle, jossa jokaisessa on 500 satunnaisesti valittua henkilöä. Yhteensä kysely meni 4 500 henkilölle. Vastausprosentti oli 25 %. Lähetin kyselyn viikon kuluttua uudestaan samoille sähköpostilistoille, jotta mahdollisimman hyvä vastausprosentti toteutuisi.

5.2 Kyselyn käyttökelpoisuus

Hyvän tutkimuksen perusvaatimuksia on ensimmäisenä validiteetti. Heikkilän mukaan tutkimuksen tulee mitata sitä, mitä yritetään selvittää. Tämä saavutetaan asettamalla tutkimukselle täsmällinen tavoite, mikä itselläni on ottaa selville, miten Tamkin opiskelijat sijoittavat ja säästävät. Validius varmistetaan huolellisella suunnittelulla ja harkitulla tiedonkeruulla. Myös perusjoukon tarkka määrittely, korkea vastausprosentti ja edustavan otoksen saaminen auttavat validiteetin saavuttamista. (Heikkilä, 2004)

Toinen mittari on reliabiliteetti eli luotettavuus, mikä tarkoittaa tutkimuksessa tulosten tarkkuutta. Tulokset eivät voi olla sattumanvaraisia, vaan tutkimukselta vaaditaan sen toistettavuus. Luotettavuus saavutetaan varmistamalla että otos edustaa koko tutkittavaa

perusjoukkoa. Tutkimus ei anna tietoa koko perusjoukosta, jos tutkivaan vain joitakin siihen kuuluvia ryhmiä. (Heikkilä 2004, 29)

Omassa tutkimuksessani otos on 1128 henkilöä ja Tamkin koko opiskelijamäärä on n. 10 000. Kyselyn lähetin yhdeksälle eri sähköpostilistalle, joissa kussakin oli 500 sattumanvaraisesti valittua Tamkin sähköpostin omistajaa. Eli 4500 mahdollisesta vastaajasta 25 % vastasi kyselyyni. Koko opiskelijamäärästä se on noin 11,3 %.

Kolmas mittari on objektiivisuus, eli puolueettomana pysyminen. Puolueellinen tutkimus muodostuu erityisesti muotoilluista kysymyksistä, tiettyjen analysointimenetelmien käyttämisestä ja raportointitavasta. Näillä tavoitellaan tarkoituksella tiettyjä vastauksia, jotta saatu tulos olisi näin vääristelty tutkijan tai tutkimuksen toimeksiantajan hyväksi. (Heikkilä 2004, 30)

Objektiivisuutta on henkilön itse vaikea määritellä. Pyrin näyttämään tutkimustulokset totuudenmukaisina, sekä raportoimaan tulokset objektiivisesti ja puolueettomasti.

Tehokkuus ja taloudellisuus mittaavat hyvää tutkimusta. Kustannustehokas tutkimus tarkoittaa mahdollisimman vähien varojen kuluttamista tutkimuksen hyväksi. Kustannusta voi olla myös rahojen lisäksi käytetty aika ja työpanos. (Heikkilä 2004, 31)

Tutkimukseni kustannustehokkuus ei onnistunut niin hyvin kuin olisi ollut mahdollista. Käytin liikaa aikaa pohdintaan ja lähteiden lukemiseen, vaikka hyvällä suunnittelulla olisin saanut tutkimuksen nopeammin ja tehokkaammin valmiiksi.

Avoimuus on avainsana luotettavalle ja hyvälle tutkimukselle. Tietoja kerättyä tulee selvittää tutkimuksen tarkoitus ja käyttötapa, sekä raporttiin tulee sisältyä kaikki tärkeät tulokset ja johtopäätökset, eikä vain ne, mitkä ovat toimeksiantajalle edullisimpia. (Heikkilä 2004, 31)

Lähettyessäni kyselyn sähköpostilla, kerroin tarvittavat taustatiedot tutkimuksesta ja lähetin kyselyn omalla nimelläni. En kuitenkaan paljastanut toimeksiantajan nimeä, jotta vastauksista ei tulisi puolueellisia.

Tietosuoja on nykypäivänä tärkeä, kun tehdään internetin välityksellä kyselytutkimusta. Tärkeää on, ettei yksittäistä vastaajaa voi tunnistaa tutkimustuloksista. (Heikkilä 2004, 31)

Toteutin kyselyn niin, että vastaaminen oli nimetöntä, eikä tietokoneelle tallentunut henkilöiden ip-osoitteita tai muita tunnistustietoja.

Kahdeksas mittari on hyödyllisyys ja käyttökelpoisuus. Tämä on erityisen tärkeä toimeksiantajalle. Tutkimuksen tulee tuoda esille uutta ja ehdottaa ongelmille korjausta. Tutkimuksen hyödyllisyyteen vaikuttaa myös tutkimusmenetelmän valinta, sekä aiheen valinta. Vain harvoja koskettavan aiheen valitseminen ei tuo tutkimukselle hyötyarvoa, kun ajan olisi voinut käyttää yleishyödyllisen aiheen käsittelemiseen ja tutkimiseen. (Heikkilä 2004, 32)

Oma tutkimukseni on toimeksiantajalle hyödyllinen, sillä se tuo uutta näkökulmaa nuorten asiakkaiden sijoitus- ja säästämistarpeisiin. Kapeamman aiheen valitseminen ei olisi tuonut hyötyä yhtä paljon.

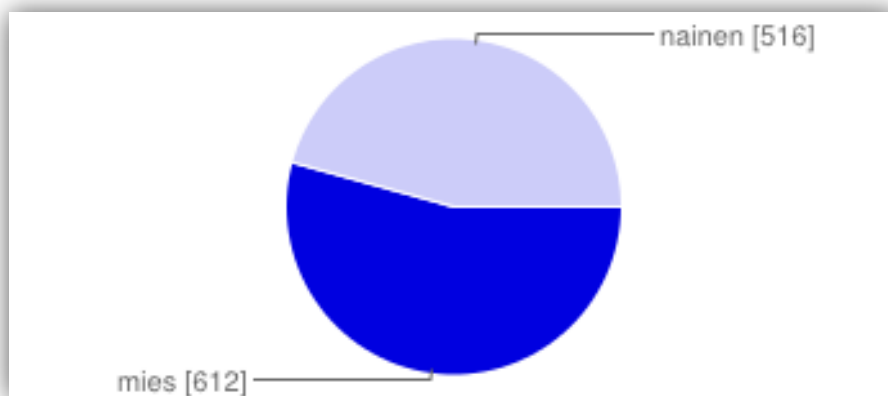
Tutkimuksen tietojen pitää myös olla käytössä hyvissä ajoin. Jos tutkimuksen tekeminen venyy, voivat tuloksetkin jo vanhentua. Myös liika kiire voi aiheuttaa sen, että tutkimustulokset eivät ole luotettavia, jos esimerkiksi kyselylomake on tehty ilman aiheeseen paneutumista. (Heikkilä 2004, 32)

Omat tutkimustulokseni ovat jo puoli vuotta vanhoja, mutta luotan siihen, että opiskelijoiden keskimääräinen käyttäytyminen ei ole muuttunut sinä aikana niin radikaalisti, että tuloksia pitäisi hakea uudelleen. Tutkimukseni osa-alueet, kuten tiedonkeruu ja vastausten analysointi on tehty aikaa käyttäen.

Kyselyn suunnitteluun olisin voinut käyttää enemmänkin aikaa, sillä tuloksia analysoidessa olen huomannut, että muutamalla lisäkysymyksellä olisin voinut saada paljon enemmän tulosaineistoa ja analyysipohjaa. Kuitenkin, on mahdollista aina laajentaa tutkimusta, mutta hyvä tutkimus osaa lopettaa ajoissa.

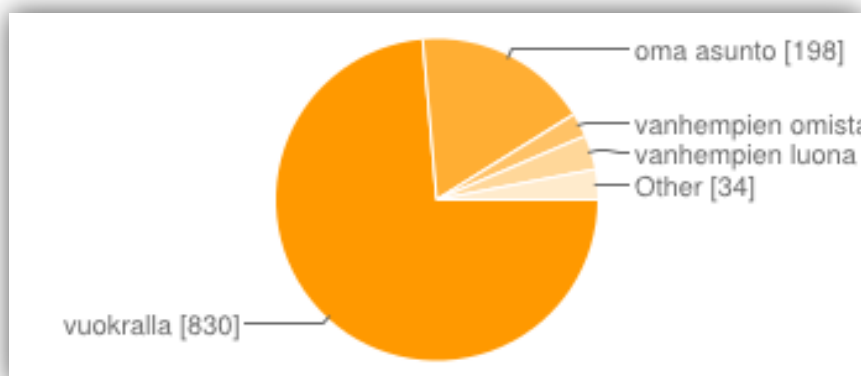
5.3 Tulokset

Kysyin kyselyn alussa vastaajan iän ja sukupuolen. Kyselyyn vastasi 1 128 Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijaa, joista 516 oli naisia ja 612 miehiä. Prosentuaalisesti miehiä oli 54 % vastaajista ja naisia 46%. Vastaajien ikä vaihteli 19-vuodesta 57-vuoteen. Keskimääräinen ikä oli 25,7 vuotta.

KUVIO 1. Sukupuoli ja vastaajien määrä

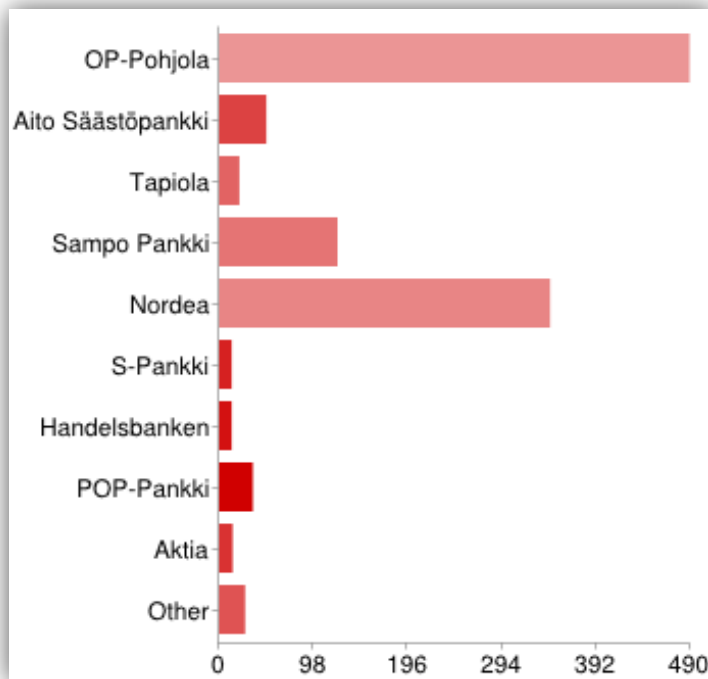
Yleisin asuinmuoto vastaajien keskuudessa oli vuokra-asunto, jossa asui 74 % vastaajista. Toiseksi yleisin oli oma asunto, jossa asui 18 % vastaajista. Vanhempien omistamassa asunnossa asui 2 % ja vanhempien luona asuvia oli 3 %. Asuinmuotoaan ei osannut tai halunnut määritellä 3 % vastaajista.

KUVIO 2. Asumismuodon jakautuminen

Kysyin alussa myös vastaajan pääasiallista pankkia, eli sitä pankkia mitä vastaaja käyttää jokapäiväisten pankkiasioidensa hoitoon. OP-Pohjola, Nordea ja Danske Bank olivat kyselyyn vastanneiden keskuudessa suurimmat pääasialliset pankit. OP-Pohjolan tilin omisti 43 % vastaajista, Nordeaa käytti 30 % vastaajista ja Danske Bankia 11 % vastaajista. Myös pienemmillä pankeilla oli asiakkaansa, Aito Säästöpankin valitsi 49 vastaajaa, eli 4 %, Tapiola sai 2 % kannatuksen, POP-Pankki 3 % ja S-Pankki, Handelsbanken sekä Aktia jokainen 1 % vastaajamäärän.

Tällä mittarilla laskettuna Danske Bankin markkinaosuus Tamkin opiskelijoiden käyttämistä pankeista on 11 %, eli suunnilleen yksi opiskelija kymmenestä on valinnut Danske Bankin pääasialliseksi pankikseen. OP-Pohjolan taas valitsi neljä kymmenestä.

KUVIO 3. Pääasiallinen pankki

Ensimmäinen varsinainen kysymys käsitteli vastaajan aikaisempia säästämistapoja.

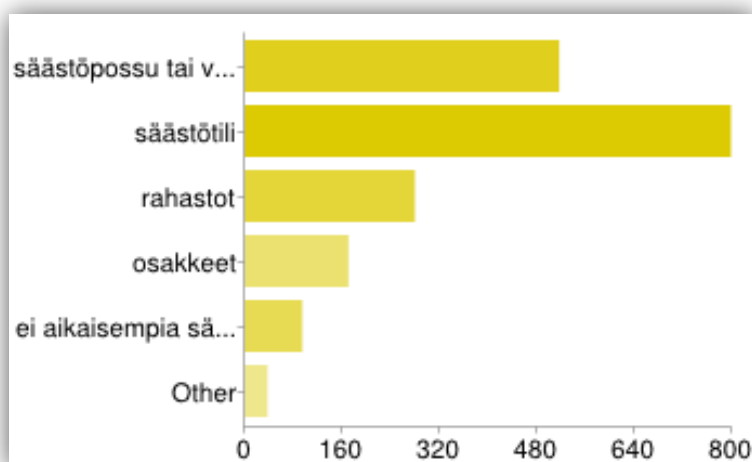
Tässä kysymyksessä oli mahdollista valita useampi kuin yksi vaihtoehto, eli prosentuaaliset määrät ovat laskettuna kaikista vastaajista ja eivät ole yhteensä 100 %. (Kuvio 4)

Varovaisuuden lisäksi korostuu perinteisten keinojen hyväksikäyttö, sillä 46 %:lla oli kokemusta ”säästöpossu tai vastaava” – säästämisvaihtoehdosta, mihin kuuluu säästöpossun lisäksi rahan laittaminen sivuun, paitsi varsinaiselle säästötilille. (Kuvio 4)

Lisäksi 8 % luokitteli säästämisensä olemattomaksi, valitessaan ”ei aikaisempia säästämistapoja”. Nämä 8 % saataisiin 71 % säästötilin käyttäjien joukkoon helpottamalla korollisen säästötilin avaamista, esimerkiksi avaamalla se suoraan Nuorisopaketin yhteydessä. (Kuvio 4)

Rahastojen ja osakkeiden yhteis-prosentuaalinen määrä on 40 % (kuvio 4), mikä kertoo kuitenkin siitä, että opiskelijoiden säästäminen on jokseenkin suunniteltua, ei vain rahan laittamista tilille. Etenkin nuoret miehet ovat alkaneet kiinnostua osakesijoittamisen tuomista mahdollisuuksista (Elo, 2008).

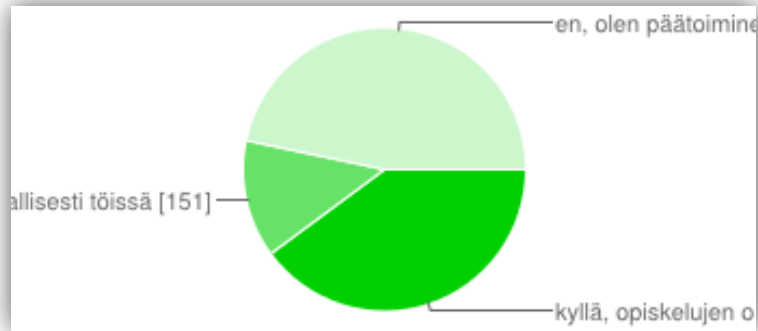
Kaksi suosituinta säästämistapaa olivat säästötili, jota oli käyttänyt säästömenetelmänä 798 vastaajaa, eli 71 %, sekä säästöpossu tai vastaava, jota oli käyttänyt vajaa puolet, eli 46 % vastaajista. Rahastoihin oli sijoittanut 25 % ja osakkeisiin 15 % vastaajista. Aikaisempia säästämistapoja ei ollut 8 % vastaajista ja ”muu”-vaihtoehdon valitsi 3 %. Varovaisuuden periaate sijoittamisessa näkyy hyvin, koska ”riskisijoittajia”, eli osakesijoittajia joukossa oli noin 25 % eli 170 vastaajaa. (Kuvio 4)

KUVIO 4. Aikaisempi säästämiskokemus

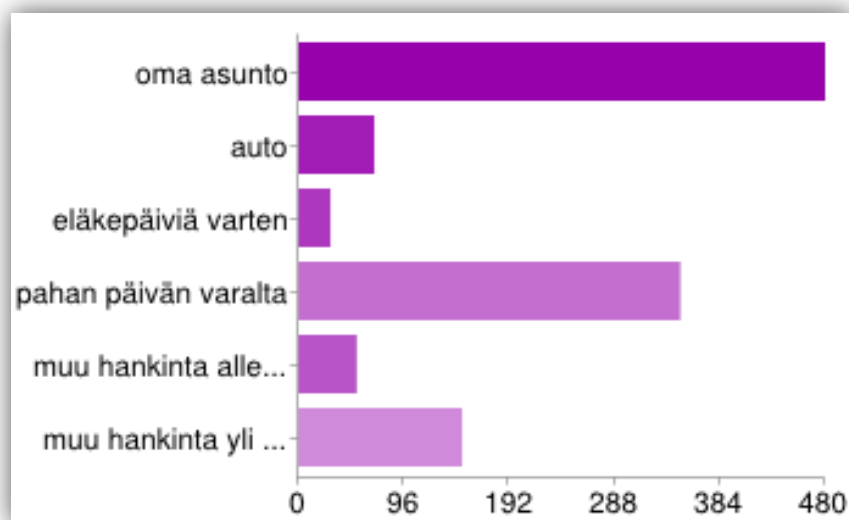
Kuvio 5:den mukaan 47 % kaikista vastanneista ei ollut kyselyhetkellä ansiotyössä, vaan päätoiminen opiskelija. Opiskelijen ohella työskenteleviä oli 40 % ja pääasiallisesti työssä olevia, mutta kirjautuneena opiskelijoiksi oli 13 %. (Kuvio 5)

KUVIO 5. Työn ja opiskelun suhde

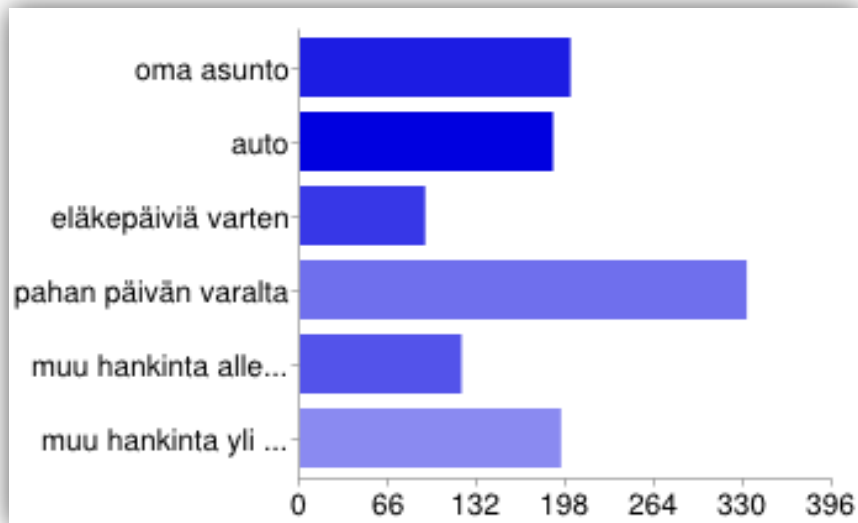
Tärkein säästämiskohde on kuvion 6 mukaan selkeästi oma asunto. 480 vastaajaa valitsi sen tärkeimmäksi säästämiskohteeksi. Toiseksi eniten kiinnostaa säästää ”pahan päivän varalta”, johon säästönsä suuntaisi 348 vastaajaa, eli noin 31 %. Tämä vastaus on myös kohdassa 8 suosituin säästämiskohde. (Kuvio 6)

Pahan päivän varalta säästäisi 31 %. Eläkepäivien varalta säästämistä piti tärkeänä 3%. Yli 1 000 euron hankintaa varten säästäisi ensimmäisenä 13 % vastaajista. 5 % säästäisi ensimmäisenä alle 1 000 euron hankintaa varten, mikä kertoo myös sen, että he todennäköisesti elävät vähiten lainarahalla ja rahoittavat menonsa mieluiten säästämällä. (Kuvio 6)

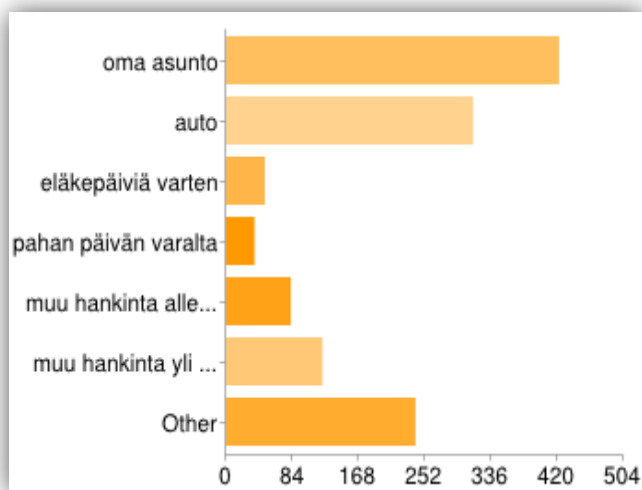
KUVIO 6. Tärkein säästämiskohde

Toiseksi tärkein säästämiskohde oli pahan päivän varalta, johon säästäisi 29 %. Omaan asuntoon seuraavaksi rahoja säästäisi 18 % ja autoa varten 17 %. Myös 17 % vastaajista valitsisi toiseksi tärkeimmäksi säästökohteekseen yli 1 000 euron hankinnan. (Kuvio 7)

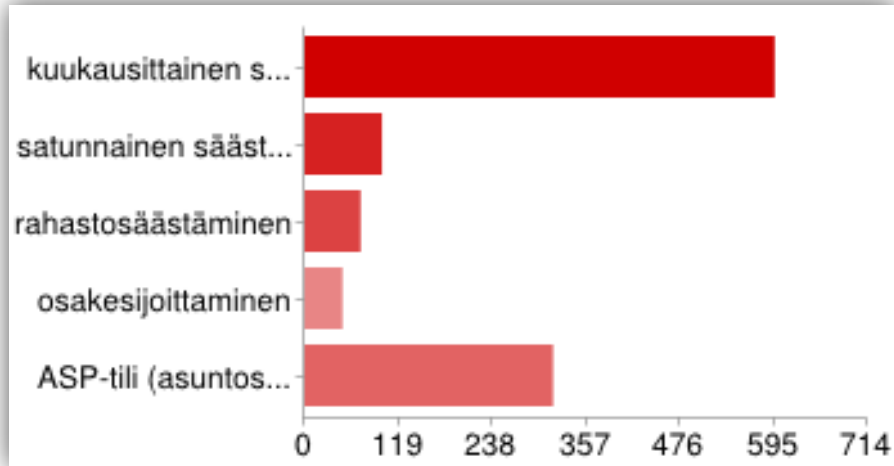
KUVIO 7. Toiseksi tärkein säästämiskohde

Lainalla rahoittaisi oman asunnon 37 % vastaajista. Autolainan ottaisi mieluiten 28 %. Yli 1 000 euron hankinnan rahoittaisi lainarahalla 11 % vastaajista. (Kuvio 8)

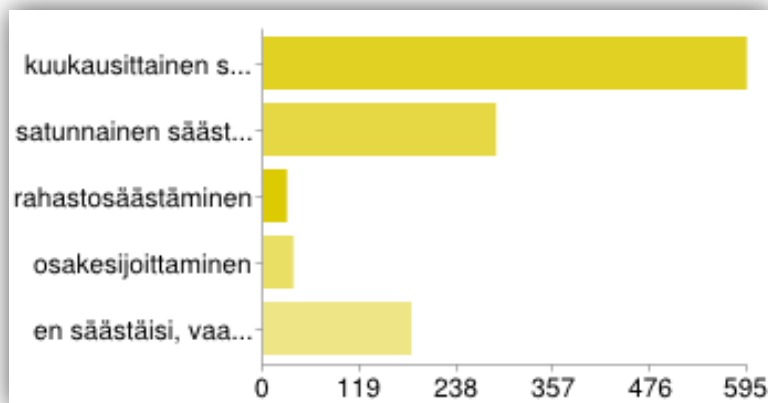
KUVIO 8. Lainarahoituksen pääkohde

Asuntoa hankkiessa mieluisin säästämistapa vastaajille oli kuukausittainen säästäminen erilliselle tilille, minkä valitsi 53 % vastaajista. ASP-tilillä asuntolainan rahoittaisi 28 %. Satunnaisella säästämällä, osakkeilla ja rahoituksella oli yhteensä 19 % suosio. (Kuvio 9)

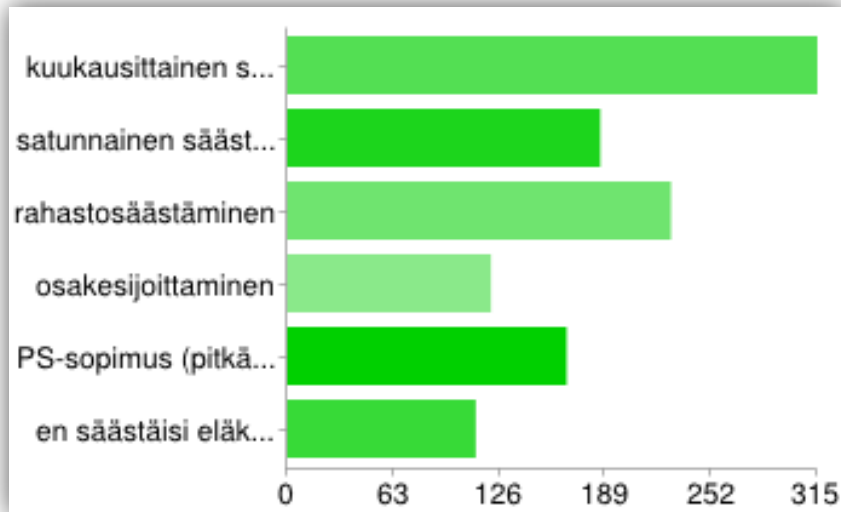
KUVIO 9. Asuntolainaa varten mieluisin säästämistapa

Auton hankinnan rahoittaisi 53 % vastaajista mieluiten kuukausittaisella säästämällä erilliselle tilille. 25 % säästäisi satunnaisesti erilliselle tilille. 16 % valitsisi säästämisen sijaan autolainan. 6 % vastaajista turvautuisi osake- tai rahastosijoittamiseen autoa rahoitettaessa. (Kuvio 10)

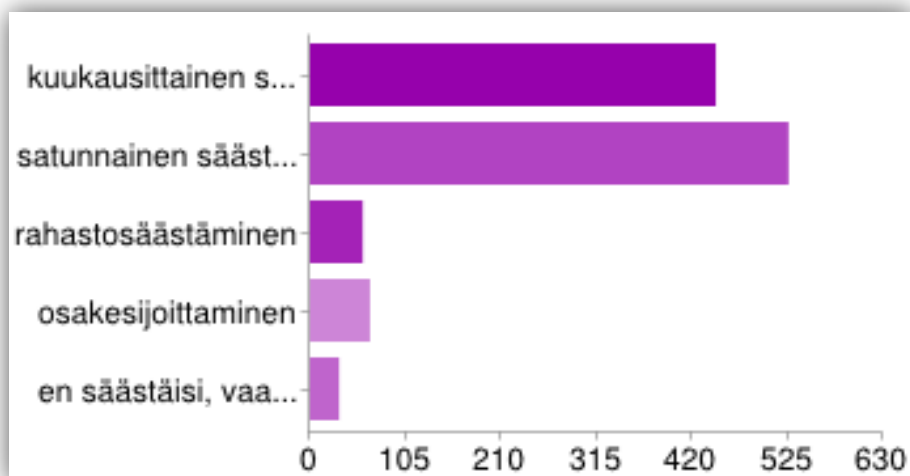
Kuvio 10. Autoa varten säästettäessä mieluisin säästämistapa

Pankkien ajama PS-säästäminen saa vain 15 % kannatuksen eläkesäästämisen vaihtoehtoista. Kuukausittainen säästäminen erilliselle tilille sai 28 %, satunnainen säästäminen 16 % ja rahastosäästäminen 20 % kannatuksen. Tässä on Danske Bankille markkinarako, jota kannattaisi hyödyntää lisäämällä informaation saantia ja helpottamalla PS-säästösopimuksen avaamista. (Kuvio 11)

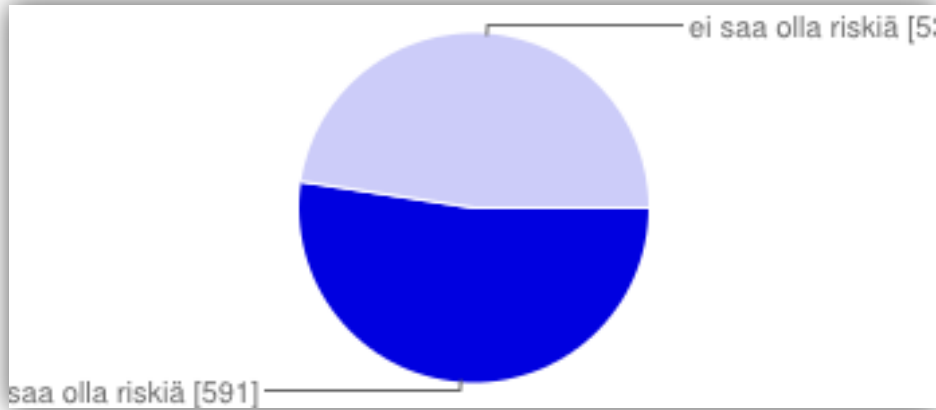
KUVIO 11. Eläkeikää varten säästettäessä mieluisin säästämistapa

Pahan päivän varalta 40 % säästäisi mieluiten kuukausittain erilliselle tilille. 47 % laittaisi erilliselle tilille satunnaisesti rahaa säästöön. Rahastoilla joustoa hakisi 5 %, osakkeilla 6 %. Yllättävien menojen varalta 3 % ei säästäisi, vaan lainaisi rahaa. (Kuvio 12)

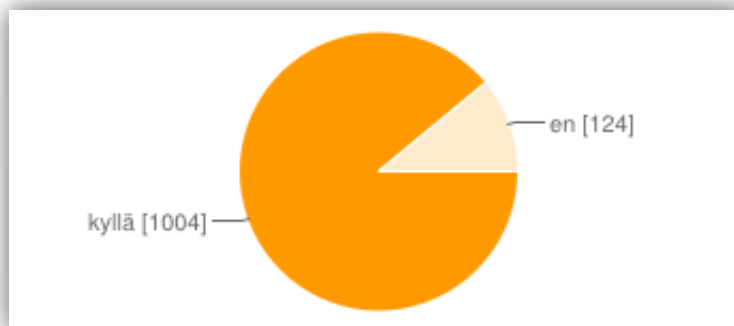
KUVIO 12. Mieluisin säästämistapa pahan päivän varalta

Jos säästämiseen saisi paremman tuoton, 52 % vastaajista valitsisi riskisemmän sijoituskohteen. 48 % ei hyväksyisi riskisijoittamista paremman tuoton toivossa (kuvio 13)

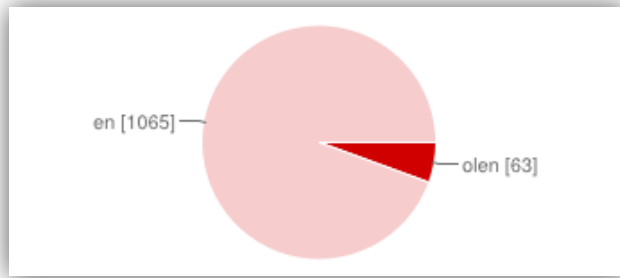
KUVIO 13. Riskisijoittamisen mielenkiintoisuus

Tulevaisuuden säästämiskäyttäytymisessä 89 % vastaajista uskoi säästävänsä palkastaan säännöllisesti. 11 % taas vastasi, ettei usko säästävänsä (kuvio 14).

KUVIO 14. Säästämis- ja sijoittamiskäyttäytyminen tulevaisuudessa

Lopuksi halusin kysyä vastaajilta kuinka suuri osa on joskus ottanut pikavipin. Vain 6 % vastasi, että on joskus turvautunut pikavippiin (kuvio 15).

KUVIO 15. Pikavipit

5.4 Analyysi tuloksista

Vaikka säästämisen tärkeyttä painotetaan nuoresta asti, voisi sitä tulosten perusteella opettaa enemmän. Yli puolet vastaajista oli valmis hyväksymään riskin säästämisessä, mutta silti suurimmalle osalle mieluisin säästämismuoto esimerkiksi vanhuuden varalle on tilisäästäminen. Osake- ja rahastosäästäjiä on yksi kolmesta (31 %) Eläkkeen määräkään ei ole taattu tulevaisuudessamme, sillä suuret ikäluokat kasvavat ja ennustetaan, että tämän hetken opiskelijoiden eläkkeet eivät pysty pysymään samalla tasolla, koska työtä tekevien ikäluokka supistuu.

Kuvio 8 näyttää säästämishalujen vähyden asunnon ja auton kohdalla. Asunto on ymmärrettävästi lainarahoituksella hankittava, mutta kyselyssä hain enemmänkin rahoitusosuuden hankintakeinoja. Auton lainarahalla hankinta taas heijastaa nykykäyttäytymistä ostamisessa: ”Ostetaan juuri se, mikä halutaan, vaikka lainalla”.

Kuvion 5 perusteella voidaan olettaa että 13 % opiskelijoiksi kirjautuneina olevista olisi tarvetta tehdä pankkinsa kanssa säästämissuunnitelma, sekä 40 %:lla saattaisi olla myös samankaltainen tilanne, elleivät kaikki tulot mene suoraan kiinteisiin kuluihin.

Kuviot 9, 10, sekä 11 kertovat tilisäästämisen yleisyydestä. Auton, eläkepäivien, sekä ”pahan päivän” rahoitus kerättäisiin mieluiten kuukausittaisella säästämisellä erilliselle tilille. Tilisäästäminen on helppo, riskitön, mutta myös huonoiten tuottava säästämisvaihtoehto, koska inflaatio syö varojen arvoa. Myös kahdeksan prosenttia vastaajista ei tunnista minkäänlaisia säästämismenetelmiä omalle kohdalleen. Nämä kahdeksan pro-

senttia saisi helposti säästötilille säästäjien joukkoon helpottamalla säästötilin avaamista ja parantamalla sen korkotuottoa. (Kuvio 4)

Tamkin opiskelijoiden sijoitus- ja säästämiskäyttäytyminen on tulosten perusteella varovaista ja riskitöntä. Rahaa säästetään, mutta tulevaisuuden säästämisen nähdään olevan säännöllisempää. Riskiä vältetään nyt, mutta kuitenkin paremman tuoton lupauksella riskisijoittaminenkin on toisaalta mahdollinen vaihtoehto. Tästä aiheesta on pankkien hyvä lähteä kehittämään tuotteitaan, sekä määrittelemään tarkemmin tuotteiden riskit. On hyvä myös muistaa, että riski on myös se, että tilisäästämisessä kerrytetyt varat menettävät arvoaan inflaation takia.

Tulosten perusteella Danske Bankin tulisi panostaa informaatioon ja nuorten houkuttelemiseen säästämistuotteilla. Informaatiota saisi olla lisää erityisesti osake- ja rahastosijoittamisesta, sekä keskustelu tulevaisuuden eläkkeestä saisi opiskelijatkin suunnittelemaan säästämistään pidemmälle aikavälille. Asuntoa varten säästäminen on monelle se ensimmäinen kohde, mutta kokonaissäästämissuunnitelma kannattaisi tehdä koko elämäksi. Positiivista tuloksissa oli viimeinen kysymys, jossa halusin tietää Tamkin opiskelijoiden pikavippikäyttäytymisestä. Vain 6 % kertoi turvautuneensa pikavippiin, mikä kertoo vastuullisuudesta. Vastuullinen rahankäyttö on hyvä lähtökohta vastuulliseen säästämiseen.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINNAT

Kyselyn tulokset ovat hyvin selkeitä ja antavat hyvän kuvan Tamkin opiskelijan säästämis- ja sijoituskäyttäytymisestä.

Tilisäästämisen yleisyys korostui vastauksissa. Koin, että opiskelijat näkevät tilisäästämisen helppouden ja riskittömyyden syynä, miksi pitäytyä siinä. Tärkein säästökohde ei ole kuitenkaan ole pitkällä tulevaisuudessa, kuten eläkkeessä, vaan kohdistuu aikaisempiin elämäntapahtumiin, kuten asunnon ostoon. Pahan päivän varalta säästäminen on myös suosittua, joten tilisäästämällä haetaan rahojen nopeaa irrotusta säästökohteeseen.

Tilisäästämisen yleisyyden takia uskon, että Danske Bankin kannattaisi lisätä Nuorisopaketti-tuotteeseen määräaikaistalletusten alempi korko. Tämä saisi Nuorisopaketin asiakkaat harkitsemaan määräaikaistalletusta tilisäästämisen sijaan. Määräaikaistalletuksen etuna olisi mahdollisesti korkeampi tuotto tilisäästämisen sijaan.

Riskisijoittamisen mielenkiintoisuus osoittaa, että opiskelijoillekin kannattaa yrittää suositella myös rahasto-osuuksia, sekä osaketalletuksen mahdollisuutta. Tässä on hyvä paikka informaation lisäämiselle ja mahdollisuus kampanjaan. Nuorten osake- ja rahastosijoittamista lisäisi uusien vaihtoehtoisten sijoituspakettien luominen. Uskon, että on mahdollista tehdä yksilötasolla pienikuluinen osakesijoituspaketti, jossa kuitenkin kulujen kokonaistuotto hyödyttäisi pankkia ja myös pienemmällä tuloilla olisi mahdollisuus osallistua osakesijoittamiseen.

Ajallinen rajoitus on suurin este säästämässä ja sijoittamisessa. Kuten aiemmin mainitsin, tilisäästäminen on suosittua, koska varat ovat heti irrotettavissa käyttöön. Pankkien olisi hyvä keskustella asiakkaiden kanssa varojen allokaatiosta, eli jakaa pienimmätkin tulot kiinteisiin ja vaihtuviin kuluihin, ja tehdä 5-, 10- ja 20-vuotissuunnitelma jopa opiskelija-asiakkaille, jotta säästämisen suunnitelmallisuus lisääntyisi, eikä vain säästettäisi satunnaisesti.

Danske Bankille kertoo potentiaalisesta asiakkaista myös se, että pikavippien ottaminen on erittäin vähäistä. Nämä asiakkaat voisi saada erilaisiin säästöprojekteihin paremmin mukaan, kuin sellaiset jotka käyttävät varojaan holtittomammin ja rahoittavat yllättävät menot pikavipeillä.

Danske Bankin tarjoama Nuorisopaketti on yleisesti nuorille kehitetty asiakkuuspaketti, mutta tulosten perusteella siihen voisi sisällyttää mahdollisuuden lähteä vielä enemmän sijoittamisen maailmaan. Visa-luottokortin tarjoaminen, jotta yllättäviä menoja voisi rahoittaa, ei mielestäni ole yhtä hyvä kuin se että tarjottaisiin suoraan rahastoa tai osakesijoittamista. Luottokortin tarjoaminen helposti lisää kuvitelmaa, että lainarahalla olisi helpointa ostaa tavara. Tarjoamalla säästämissuunnitelmaa ja myös sijoitusratkaisua, vähentäisi Danske Bank pelkkien tiliasiakkaiden määrää ja saisi asiakkaita, jotka tulevaisuudessa voisivat laittaa entistä enemmän varojaan suoraan sijoittamiseen.

Jatkotutkimusta voisi tehdä etenkin säästämissuunnitelman osalta. Olisi hyvä kartoittaa, miten säästämissuunnitelman tekeminen auttaisi Danske Bankin asiakasta hallitsemaan rahankäyttöään tarkemmin.

7 LÄHTEET

Anderson, N. & Ketonen, J. 1997. Sijoita viisaasti. Verotieto Oy. Helsinki.

Anderson, N. 2001. Sijoittamisen käsikirja. Edita Oyj. Helsinki.

ASP-laina. 2012. Danske Bank ohjeisto. Luettu 4.4.2012.

ASP-tili. 2012. Danske Bank. Luettu 01.07.2012. Saatavilla:
<http://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/tilisaastaminen/Pages/ASP-tilit.aspx>

Asuntosäästöpalkkiolaki 30.12.1992/1634

Danske Bankin paketit henkilöasiakkaille. 2012 Danske Bank esitteet.

Danske Invest Rahastoyhtiö Oy ja Danske Invest Management A/S sijoitusrahastojen hinnasto. Danske Invest. Luettu 5.3.2012. Julkaistu:
http://www.danskeinvest.fi/pdf/pricelist_SMPFI.pdf

Drive. 2012. Google. Saatavilla:
https://www.google.com/intl/en_US/drive/start/features.html

Elo, H. 2008. Parikymppiset nuoret miehet janoavat pörssitietoa. Julkaistu 14.8.2008. Kauppalehti- Blogit. Saatavilla: <http://sijoittajaksi.blogit.kauppalehti.fi/blog/8426>

Eläkesäästäminen. 2012. Danske Bank. Luettu 22.11.2012. Saatavilla:
<http://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/Pages/elakesaastaminen.aspx>

Eläkesäästäminen. 2012. Danske Bank. Luettu: 22.11.2012. Saatavilla:
<http://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/Pages/elakesaastaminen.aspx>

Historia. 2012. Danske Bank. Luettu 29.11.2012. Saatavilla:
<http://www.danskebank.fi/fi-fi/tietoa-danske-bankista/danske-bank-lyhyesti/Pages/Suomenliiketoimintojenhistoria.aspx>

Keskimääräisen eläkkeen kehitys. 2010. Eläketurvakeskus Saatavilla:
<http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=39133&Item=64714>

Koistinen, J. 2011. Sijoitusrahastot. Investori.com. Julkaistu 9.5.2011. Luettu 5.3.2012. Saatavilla: <http://www.investori.com/j/artikkelit/rahastosijoittaminen/93-sijoitusrahastot>

Käyttötili ja säästötili. 2012. Finanssivalvonta. Julkaistu 6.2.2012. Luettu 29.11.2012 Saatavilla:
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Talletukset/Kayttotili/Pages/Default.aspx>

Life Magazine Syksy/Talvi 2012

Mikkonen, H. 2012. Kommentti Taloustaito 10/2012. Kirjoittaja Simola, U.

Määräaikaistili.2012.Danske Bank. Luettu 22.11.2012. Saatavilla:
<http://www.danskebank.fi/fi-fi/henkiloasiakkaat/saasta-ja-sijoita/tilisaastaminen/pages/maaraaikaistalletus.aspx>

Osakemarkkinoiden tuotto-odotus. Seligson & Co. Ei julkaisupäivää. Luettu 1.7.2012. Saatavilla:
http://www.seligson.fi/suomi/sijoitustieto/tiedostot/osakesijoitusten_tuotto.htm

Osakesijoittaminen. 2012. Danske Bank. Luettu 22.11.2012. Saatavilla:
<http://www.danskebank.fi/FI-FI/HENKILOASIAKKAAT/SAASTA-JA-SIJOITA/OSAKKEET/Pages/osakesijoittaminen.aspx?tab=1#tabanchor>

Osakesijoittaminen. Säästöpankki. Ei julkaisupäivää. Luettu 13.11.2012. Saatavilla:
<https://www.saastopankki.fi/sijoittaminen>

Osakesijoittaminen. Säästöpankki. Luettu 15.8.2012. Saatavilla:

[https://www.saastopankki.fi/first/?lid=/4681/151&gid=4681&tag=tuote&height=350& width=900](https://www.saastopankki.fi/first/?lid=/4681/151&gid=4681&tag=tuote&height=350&width=900)

PS-Säästäminen. 2010. Fine vakuutus- ja rahoitusneuvonta. Luettu 18.11.2012 PDF-tiedosto luettavissa: <http://www.fine.fi/userfiles/file/PS-opas.pdf>

PS-säästäminen. Taloussanomien. Usein kysytyt kysymykset. Ei julkaisupäivää. Luettu 22.11.2012. Saatavilla: <http://www.taloussanomien.fi/ps-saastot/usein-kysytyt-kysymykset/>

Sijoitusrahasto-opas. 2009. Pörssisäätiö. Julkaistu 12.3.2009. Luettu 5.3.2012. <http://www.porssisaatio.fi/artikkelit/sijoitusrahasto-opas>

Sijoitusrahastot. 2011. Danske Bank ohjeisto. Julkaistu 20.9.2009.

Simola, U. 2009. Ensiasuntoa säästävän edut paranivat. Taloustaito. Julkaistu 19.8.2012. Luettu 13.11.2012. Saatavilla: <http://www.taloustaito.fi/fi-FI/a/?groupId=fbba2963-963e-4b21-a2a4-243d3b7842f7&announcementId=10b748a6-912a-4db5-b239-2c03065a371b>

Simola, U. 2012. Tallettaja yhä ahtaammalla. Veronmaksajan taloustaito 10/2012.

Survey. Koppa: Jyväskylän yliopiston oppimateriaalit. Jyu.fi. Ei julkaisupäivämäärää. Luettu 21.11.2012. Saatavilla:

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/survey>

Säästäminen. 2012. FIM. Internetsivu. Luettu 21.11.2012 Saatavilla:

<https://www.fim.com/sijoituskoulu/saastaminen>

Tiedonkeruu. Tilastokeskus, Virsta. Ei julkaisupäivää. Luettu 23.11.2012. Saatavilla:

<http://tilastokeskus.fi/virsta/tkeruu/>

Kuluttajahintaindeksi. 2012. Tilastokeskus. Julkaistu 14.11.2012. Saatavilla:
http://tilastokeskus.fi/til/khi/2012/10/khi_2012_10_2012-11-14_tie_001_fi.html

Toimintatutkimus. 2007. Virtuaali ammattikorkeakoulu. Julkaistu 6.11.2007. Luettu 15.8.2012. Saatavilla:
<http://www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464158778/1194360111832/1194360447229.html>

Valtti. Tietosuora nuoren talouteen. Kuluttajaliitto.fi. Luettu 21.11.2012. Ei julkaisupäivää. Saatavilla:
http://www.kuluttajaliitto.fi/teemat/kuluttajan_talous/hankkeet_ja_materiaalit/valtti/oma_talous

Varatili. 2012. Danske Bank. Luettu 22.11.2012. Saatavilla:
<http://www.danskebank.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/tilisaastaminen/Pages/Varatili.aspx?tab=0#tabanchor>

Millaisia eläkkeitä tulevaisuudessa maksetaan?

Eläketurvakeskus. Luettu 10.11.2012. Saatavilla:
<http://www.tyoelake.fi/Page.aspx?Section=39133&Item=64714>

LIITTEET

Liite 1. Sähköpostikysely

Hei kaikki TAMKin opiskelijat!

Teen opinnäytetyötä liiketalouden koulutusohjelmassa ja aiheenani on TAMKin opiskelijoiden pankkikäyttäytyminen. Missään vaiheessa kenenkään henkilötiedot eivät tallennu ja tuloksia käytetään opinnäytetyössä ainoastaan tilastoina.

Toivottavasti mahdollisimman moni vastaisi kyselyyn, koska sana "vastausprosentti" on varmaan tuttu juttu... :) Kysymyksiäkin on vain muutama.

Kyselyyn pääsee tästä (kopioi linkki osoiteriville):

<https://docs.google.com/spreadsheet/viewform?formkey=dFRib2c1eDFxMzFQY1YybzJfWXZnT3c6MQ#gid=0>

Vastausaikaa on viikko, eli 20. päivään asti!

T. Anna Örn

Kysymyksiä liittyen tähän kyselyyn voi lähettää osoitteeseen anna.orn@piramk.fi

TAMKin opiskelijoiden pankkikäyttäytyminen

Teen opinnäytetyötä aiheesta TAMKin opiskelijoiden pankkikäyttäytyminen. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymisti, eikä kyselyyn tallennu missään vaiheessa vastaajan henkilötietoja. Kiitos jo etukäteen vastauksistasi!

* Required

1. Sukupuoli *

mies

nainen

2. Ikäsi *

3. Asuinmuoto *

vuokralla

oma asunto

vanhempien omistama asunto - ei vuokraa

vanhempien luona

Other:

4. Mikä on pääasiallinen pankkisi? *

OP-Pohjola

Aito Säästöpankki

Tapiola

Danske Bank

Nordea

S-Pankki

Handelsbanken

- POP-Pankki
- Aktia
- Other:

5. Aikaisempi säästämiskokemus *

- säästöpossu tai vastaava
- säästötili
- rahastot
- osakkeet
- ei aikaisempia säästämistapoja
- Other:

6. Oletko töissä? *

- kyllä, opiskelujen ohella
- kyllä, pääasiallisesti töissä
- en, olen päätoiminen opiskelija

7. Jos säästäisit, mikä olisi tärkein säästämiskohde: *

- oma asunto
- auto

- eläkepäiviä varten
- pahan päivän varalta
- muu hankinta alle 1000 euroa
- muu hankinta yli 1000 euroa

8. Entä toiseksi tärkein? *

- oma asunto
- auto
- eläkepäiviä varten
- pahan päivän varalta
- muu hankinta alle 1000 euroa
- muu hankinta yli 1000 euroa

9. Mihin näistä et säästäisi yhtään, vaan ottaisit mieluummin lainaa? *

- oma asunto
- auto
- eläkepäiviä varten
- pahan päivän varalta
- muu hankinta alle 1000 euroa

muu hankinta yli 1000 euroa

Other:

10. Mikäli säästäisit asuntoa varten, mikä olisi mieluisin säästämistapa? *
Asuntolainaa hakiessa tulee olla omia säästöjä.

- kuukausittainen säästäminen erilliselle tilille
- satunnainen säästäminen erilliselle tilille
- rahastosäästäminen
- osakesijoittaminen
- ASP-tili (asuntosäästötili)

11. Mikäli säästäisit autoa varten, mikä olisi mieluisin säästämistapa? *

- kuukausittainen säästäminen erilliselle tilille
- satunnainen säästäminen erilliselle tilille
- rahastosäästäminen
- osakesijoittaminen
- en säästäisi, vaan lainaisin ja maksaisin lainaa takaisin

12. Mikäli säästäisit eläkepäiviä varten, mikä olisi mieluisin säästämistapa? *

- kuukausittainen säästäminen erilliselle tilille

- satunnainen säästäminen erilliselle tilille
- rahastosäästäminen
- osakesijoittaminen
- PS-sopimus (pitkäaikaisen säästämisen sopimus)
- en säästäisi eläkepäiviä varten, koska eläke riittää minulle

13. Mikäli säästäisit pahan päivän varalta, mikä olisi mieluisin säästämistapa? *

- kuukausittainen säästäminen erilliselle tilille
- satunnainen säästäminen erilliselle tilille
- rahastosäästäminen
- osakesijoittaminen
- en säästäisi, vaan lainaisin tarvittaessa ja maksaisin lainaa takaisin

14. Saako säästämässä olla mukana riskiä, jos lupauksena on parempi tuotto? *

- saa olla riskiä
- ei saa olla riskiä

15. Tulevaisuudessa, valmistuttuasi ja oltuasi työelämässä, uskotko säästäväsi palkastasi säännöllisesti? *

- kyllä

en

16. Oletko ikinä ottanut pikavippiä? *

olen

en

Kiitos vastauksistasi!